

PANORAMA MIASTA

BEZPŁATNY BIULETYN INFORMACYJNY SAMORZĄDU MIASTA TCZEWA
NR 2/218 • TCZEWA • LUTY 2009 r. ISSN 1234-5911

JUBILEUSZ JUŻ ZA ROK

W NUMERZE

Zegar elektroniczny przed Urzędem Miejskich nieustannie odlicza czas do rozpoczęcia Roku Jubileuszowego. W Dniu Tczewa – 30 stycznia 2010 roku nastąpi uroczysta inauguracja jubileuszu 750-lecia nadania Tczewowi praw miejskich. Przez dwa lata czeka nas mnóstwo wydarzeń kulturalnych, popularnonaukowych, wydawniczych. Ogromne zainteresowanie budzi emisja dukatów lokalnych. Jako pierwszy ukaże się *derstaw* – już w czerwcu tego roku, następnie – *trsov* i *sambor* w roku 2010.

Więcej na str. 2, 4-5.

- ✧ Jan Rogowski
– Honorowym Obywatelom
Miasta Tczewa,
Alicja Gajewska
– Tczewianką Roku 2008
– kolejne wyróżnienia
tczewskiego samorządu
- ✧ 57 proc. tczewskich
pierwszoklasistów
ma wady postawy
– jak im zapobiegać
- ✧ Kociewskie Pióra 2008
– rozdane
- ✧ Miss i Mister
Złotego Wieku
– seniorzy pokazali,
jak dobrze się bawić
- ✧ Żołnierze ćwiczyli
wysadzanie lodu na Wiśle

Pożegnaliśmy Marka Maja

W sobotę 7 lutego pożegnaliśmy Marka Maja, zastępcę dyrektora Centrum Kultury i Sztuki w Tczewie oraz radnego powiatu tczewskiego. Zmarł 3 lutego, po walce z ciężką chorobą.

Marek Maj urodził się 22 czerwca 1960 r. Przez wiele lat był związany z Tczewskim Domem Kultury, później Centrum Kultury i Sztuki, jako administrator obiektu, później zastępca dyrektora placówki. Pełnił też funkcję przewodniczącego Komisji Rewizyjnej Rady Powiatu Tczewskiego.

Tydzień Pomocy Ofiarom Przestępstw

Prezes Sądu Rejonowego w Tczewie informuje, iż w ramach obchodzonego w dniach **23-27 lutego 2009 r.** „Tygodnia Pomocy Ofiarom Przestępstw” w Sądzie Rejonowym w Tczewie będą udzielane porady dla osób pokrzywdzonych w wyniku popełnienia przestępstw.

Zainteresowani mogą zgłaszać się w dniach od 23 do 27 lutego w godzinach od 9.00 do 15.00 w Biurze Kuratorów Zawodowych – **ul. Paderewskiego 18**, gdzie dyżur będą pełnić kuratorzy Sądu Rejonowego w Tczewie oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych, które zgłosiły chęć udziału w ww. przedsięwzięciu, tj. Centrum Interwencji Kryzysowej i Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tczewie.

Derślawy – już w czerwcu

4 **derślawy** – pierwszy z trzech lokalnych dukatów emitowanych z okazji jubileuszu 750-lecia nadania Tczewowi praw miejskich ukaże się w czerwcu br. Dukatem, wartym 4 zł, będzie można się posługiwać w wybranych punktach handlowych i usługowych na terenie Tczewa, przez trzy miesiące – od 1 czerwca do 1 września.

Dukat przygotowany jest przez Mennicę Polską we współpracy z Urzędem Miejskim w Tczewie. Planowana jest emisja 20 tysięcy sztuk monet. Dukat wykonany zostanie z mosiądzu, jego średnica to 27 mm.

W 2010 r. – w styczniu i czerwcu pojawią się kolejne dwa tczewskie dukaty – **sambor** i **trsov**.

Więcej informacji na temat warunków dystrybucji lokalnych dukatów, a także wykaz placówek, gdzie będzie można je wykorzystywać jako środek płatniczy podamy w maju, m.in. na stronie www.tczew.pl

ILU NAS JEST?

Na początku lutego 2009 r. w Tczewie zameldowanych było 60 175 osób, w tym 59 179 na pobyt stały i 996 na pobyt czasowy. Od początku stycznia ubyto 60 mieszkańców miasta.

XXXI SESJA

Proponowany porządek obrad XXXI sesji Rady Miejskiej w Tczewie na dzień 26 lutego 2009 r. o godz. 10. 00 w sali konferencyjnej im. F. Fabicha w Urzędzie Miejskim w Tczewie

I. Cześć pierwsza:

1. Otwarcie sesji i powitanie gości.
2. Sprawdzenie obecności radnych.
3. Przedstawienie proponowanego porządku obrad sesji.
4. Przyjęcie protokołu z sesji Rady Miejskiej w Tczewie z dnia 29 stycznia 2009 r.
5. Informacja z działalności Prezydenta Miasta Tczewa.
6. Informacja z interpelacji zgłoszonych przez radnych w okresie od 29 stycznia do 25 lutego 2009 r.

II. Cześć druga:

7. Informacja z realizacji w 2008 r. stypendiów szkolnych o charakterze socjalnym dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjów oraz szkół ponadgimnazjalnych.
8. Informacja z realizacji zadań statutowych realizowanych przez MBP, CKiS oraz CWRDW w 2008 r.
9. Sprawozdanie z działalności Biura Promocji Miasta za 2008 r.
10. Sprawozdanie z działalności Komisji stałych.
11. Podjęcie uchwał w sprawie:
  - 11.1 wstąpienia w miejsce wygasłego mandatu radnego Dariusz Zimnego kandydata z tej samej listy Ryszarda Bruckiego – złożenie ślubowania,
  - 11.2 powołania Ryszarda Bruckiego do składów komisji stałych Rady Miejskiej w Tczewie kadencji 2006-2010
  - 11.3 wygaśnięcia mandatu radnego Stanisława Smolińskiego,
  - 11.4 odwołania Stanisława Smolińskiego ze składów komisji stałych Rady Miejskiej w Tczewie kadencji 2006-2010,
  - 11.5 zmiany uchwały w sprawie przystąpienia Gminy Miejskiej Tczew do stowarzyszenia gmin i powiatów pod nazwą Ogólnopolska Federacja Młodzieżowych Samorządów Lokalnych, Gmina Miejska Tczew,
  - 11.7 zatwierdzenia Taryf dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków przez Zakład Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o. w Tczewie,
  - 11.8 wyrażenia zgody na wydzierżawienie na czas nieoznaczony nieruchomości stanowiącej własność Gminy Miejskiej Tczew położonej przy ul. Zamkowej.
12. Zgłaszanie interpelacji i wniosków.
13. Wolne wnioski, oświadczenia.

Porządek sporządzono 6.02.2009 r.

DYŻURY W SPRAWIE SKARG I WNIOSKÓW MIESZKAŃCÓW

Prezydent Miasta, Zenon Odyja przyjmuje interesantów – w środy od godz. 14⁰⁰ do 16⁰⁰.

Zastępcy Prezydenta Miasta, Mirosław Poblöcki – w poniedziałki od godz. 14⁰⁰ do 15⁰⁰,

Zenon Drewa – w poniedziałki od godz. 14⁰⁰ do 15³⁰.

Przewodniczący Rady Miejskiej, Włodzimierz Mroczkowski – w środy od godz. 15⁴⁵ do 16⁴⁵.

Sekretarz Miasta, Skarbnik Miasta, naczelnicy i pracownicy wydziałów przyjmują interesantów we wszystkich sprawach, w tym skarg i wniosków, od poniedziałku do piątku w godzinach pracy Urzędu Miejskiego.

Dla tych, którzy rozslawiają region

Kociewskie Pióra rozdane po raz czwarty

13 laureatów otrzymało statuetki Kociewskiego Pióra 2008. Po raz pierwszy przyznano także honorowe Złote Pióro. Otrzymał je pośmiertnie Grzegorz Ciechowski, wywodzący się z Tczewa muzyk, aranżer i poeta. Ponadto przyznano nagrody w czterech kategoriach: literatura, działalność wydawnicza, publicystyka i animacja kultury.

Tadeusz Abt otrzymał Kociewskie Pióro z rąk Włodzimierza Mroczkowskiego.

Uroczystość wręczenia wyróżnień odbyła się w Centrum Wystawienniczo-Regionalnym Dolnej Wisły w Tczewie. Nagrody przyznane zostały już po raz czwarty.

Inicjatorem takiego uhonorowania ludzi, którzy swoją pracą literacką, publicystyczną, kulturalną zasłużyli się dla Kociewia jest Towarzystwo Kulturalne im. Małgorzaty Hillar. Jury pod przewodnictwem prof. dr hab. Tadeusza Linknera, w składzie: A.K. Waśkiewicz, Hanna Bielang, Michał Spankowski, Tadeusz Kubiszewski, Mirosław Kalkowski, Emilia Bielska, Józef Ziółkowski, Czesław Glinkowski, Janusz Kortas, Edwin Kreft, Urszula Domachowska, Edmund Stachowicz, Zyta Myszką i Józef Golicki zdecydowało się nagrodzić następujące osoby i instytucje:

Literatura:

- Krzysztof Kowalkowski,
- ks. dr Piotr Czapiewski,
- Gertruda Pierzynowska,
- Jan Kulas

Działalność wydawnicza:

- Urząd Miasta Starogard Gdański
- Publicystyka:**

- Stanisław Sierko,
- Anna Sobocka

Animacja kultury:

- Starogardzkie Centrum Kultury,
- Zespół Folklorystyczny „Relaks” z Pinczyna,
- Jan Ejankowski, Jerzy Kubicki,
- Tadeusz Abt,
- Alicja Gajewska

Nagrodę przyznaną pośmiertnie Grzegorzowi Ciechowskiemu odebrała siostra artysty – Aleksandra Krzemińska.

– Pomysł nagrody Kociewskie Pióro zrodził się w 2005 r. – wspominał Andrzej Spankowski, prezes Towarzystwa. – Postanowiliśmy stworzyć taką formułę, aby docenić ludzi słowa, animatorów kultury, dziennikarzy, tych którzy swoją pracą służą Kociewiu.

Do tej pory nagrodą Kociewskiego Pióra uhonorowano 32 osoby.

KRÓTKO

• Nagrody dla działaczy kultury

Podczas styczniowej sesji radni zmienili uchwałę w sprawie ustanowienia i przyznawania nagród za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury. Do tej pory uchwała pozwalała na przyznawanie nagród jedynie laureatom konkursów, olimpiad itp. Nie uwzględniała natomiast możliwości ich przyznawania za wieloletnią twórczość artystyczną lub działalność w dziedzinie upowszechniania i ochrony kultury. Zmiany wprowadzone podczas sesji w styczniu br. rozszerzają powyższe zasady i tryb przyznawania tego typu nagród.

Kandydów do nagród mogą zgłaszać stowarzyszenie twórców i artystów, instytucje i podmioty zajmujące się organizowaniem i prowadzeniem działalności kulturalnej oraz grupa mieszkańców Tczewa, nie mniejsza niż 20 osób.

Zgłoszeń można dokonywać w Wydziale Oświaty, Kultury i Sportu UM, do 30 września każdego roku na następny rok budżetowy, z tym że w 2009 r. – do 28 lutego.

• Zmiany w składzie Rady

Stanisław Smoliński zrezygnował z mandatu radnego Rady Miejskiej. To efekt wygranej konkursu na stanowisko w Wydziale Spraw Komunalnych w Urzędzie Miejskim.

S. Smoliński podjął pracę w magistracie z dniem 1 lutego. Zajmuje się m. in. komunikacją miejską, sprawami związanymi z wprowadzeniem biletu elektronicznego. Wcześniej pracował w ZKM Veolia Transport Tczew.

S. Smoliński był radnym od 2006 r., członkiem Prawa i Sprawiedliwości. Jego miejsce w samorządzie zajmie osoba należąca do tego samego ugrupowania, która otrzymała kolejną najwyższą liczbę głosów w ostatnich wyborach. Jest to Piotr Kajzer. Warunkiem otrzymania mandatu jest złożenie oświadczenia o nie utraceniu prawa wyborczego.

O stadionie i rewitalizacji

Tczew na Targach Inwestycji i Kooperacji

Miasto Tczew zaprezentowało się na Targach Inwestycji i Kooperacji – INFRASTRUKTURA POMORZE 2009. Impreza odbywała się w dniach 11-13 lutego w Centrum Targowym MTG.

Targi Inwestycji i Kooperacji to najnowsze przedsięwzięcie Międzynarodowych Targów Gdańskich, organizowane przy współpracy marszałka województwa pomorskiego. Założeniem imprezy była prezentacja oferty pomorskich firm inwestorom, dysponującym finansami publicznymi, unijnymi i prywatnymi oraz pomoc w rozwinięciu współpracy między instytucjami i firmami inwestującymi na Pomorzu a wykonawcami, dostawcami i producentami. Celem było zaistnienie na pomorskim rynku infrastrukturalnym, wskazanie możliwości skorzystania z funduszy unijnych i pieniędzy przeznaczonych na inwestycje w regionie.

Miasto Tczew również zaprezentowało inwestycje, które będą realizowa-

ne w najbliższym czasie, m.in. transportowy węzeł komunikacyjny, rewitalizacja Starego Miasta, rewitalizacja Parku Miejskiego, dom dla przedsiębiorców, rowerowy szlak Grzymysława, stadion miejski. Stoisko wystawiennicze miasta Tczewa gościło wielu zwiedzających, wśród nich osoby, które pochodziły z okolic Tczewa i były zacieka-wione obecnym wizerunkiem, planami na przyszłość oraz atrakcjami, jakie miasto ma aktualnie do zaoferowania turystom. Zastępca prezydenta miasta – Mirosław Pobłocki przedstawił na specjalnej konferencji projekty inwestycyjne Tczewa.

Wiceprezydent Mirosław Pobłocki przekonywał zwiedzających o atrakcyjności inwestycyjnej Tczewa.

W programie Targów Inwestycji i Kooperacji odbyły się konferencje branżowe, prezentacje, pokazy oraz spotkania biznesowe. Patronat honorowy nad imprezą sprawował: Minister Rozwoju Regionalnego oraz Minister Infrastruktury.

Jubileusz już za rok**Jak uczymy 750-lecie miasta**

Zegar elektroniczny codziennie przypomina, ile czasu zostało do jubileuszu 750-lecia nadania Tczewowi praw miejskich. Chociaż inauguracja Roku Jubileuszowego nastąpi dopiero 30 stycznia 2010 r., to już w tym roku czeka nas mnóstwo wydarzeń, które upamiętnią wielki jubileusz. Poniżej przedstawiamy harmonogram wydarzeń jubileuszowych, opracowany przez Miejski Komitet Organizacyjny Obchodów Jubileuszu 750-lecia nadania Tczewowi praw miejskich.

Kalendarium działań związanych z obchodami 750-lecia nadania praw miejskich miastu Tczew

ROK 2009

styczeń	Wystawa „Sylwetki Tczewian” – pozostawili po sobie trwałe ślady na Ziemi Tczewskiej.	lipiec	Wydanie karty potwierdzającej połączenia krótkofalowców. Okolicznościowe puszkę 750-lecia.
marzec	Konkurs wiedzy o Tczewie. Cykl spotkań historycznych dla dzieci pt. „Rozmawiajmy o Samborze”. Dzieje Tczewa – wycieczki przez historię. Śladami męczenników Tczewa i Kociewia z okresu II wojny światowej – sesje popularnonaukowe. Gabloty „750-lecia” w dzielnicach miasta – II etap. Banery promocyjne 750-lecia.	wrzesień	Parada przygotowująca do parady w 2010 r. z ewentualnym połączeniem z jarmarkiem „Sambora”. Obchody 70. rocznicy wybuchu II wojny światowej. Wydanie unikalnego tczewskiego kodeksu prawa lubeckiego z 1262 r. X-lecie Liceum Katolickiego.
kwiecień	Prelekcja historyczna dla mieszkańców Tczewa. Chwile wspomnień ze spotkania z Janem Pawłem II – wystawa i album. Promocja książki R. Landowskiego pt. „Baśnie i podania z Pomorza”.	październik	Konkurs wiedzy o Tczewie. III Nadwiślańskie Spotkanie Regionalne (w ich ramach sesja popularnonaukowa: Miejsca, które jako pierwsze stały się ofiarami wojny, z udziałem historyków z całej Polski)
maj	Budowa witaczy 750-lecia.	listopad	II Kociewski konkurs literacki im. Romana Landowskiego. Śladami męczenników Tczewa i Kociewia z okresu II wojny światowej – sesje popularnonaukowe.
czerwiec	Spływ kajakowy rzeką Wisłą (w ramach Dni Ziemi Tczewskiej). Pływanie długodystansowe Wisłą. Rozstrzygnięcie konkursu plastycznego o Tczewie w szkołach i przedszkolach. Dni Ziemi Tczewskiej. Koncerty Muzyki Młodzieżowej. Śladami męczenników Tczewa i Kociewia z okresu II wojny światowej – sesje popularnonaukowe. Dukat lokalny.	grudzień	Konkurs plastyczny – Tczew nasza mała ojczyzna (dla przedszkolaków). Wydanie publikacji „Patroni tczewskich ulic”. Obrazy, płaskorzeźby 750-lecia. Wigilia dla mieszkańców.

Miejski Komitet Organizacyjny Obchodów Jubileuszu 750-lecia nadania praw miejskich miastu Tczew:

- Zenon Ody – prezydent Tczewa;
- Mirosław Pobłocki – zastępca prezydenta Tczewa ds. gospodarczych;
- Zenon Drewa – zastępca prezydenta Tczewa ds. społecznych;
- Jan Kulas – poseł na Sejm RP;
- Włodzimierz Mroczkowski – przewodniczący Rady Miejskiej,
- Kazimierz Ickiewicz – przewodniczący Rady Programowej Kociewskiego Kantoru Edytorskiego;
- ks. prałat Stanisław Cieniewicz;
- ks. prałat Piotr Wysga;
- Halina Kasjaniuk – Stowarzyszenie Integracji Humanistycznej PO-MOST;
- Kazimierz Janusz – Towarzystwo Kulturalne BRAMA;
- Bożena Szczepańska – Fundacja Domu Kultury;
- Piotr Kończewski – Lokalna Organizacja Turystyczna KOCIEWIE;
- Eleonora Lewandowska – Towarzystwo Miłośników Ziemi Tczewskiej;
- Krzysztof Korda – Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie. Ponadto z komitetem ściśle współpracują:
- Jerzy Białas, przewodniczący Koła Filatelistycznego nr 5 w Tczewie
- Alicja Gajewska, dyrektor Centrum Wystawienniczo-Regionalnego Dolnej Wisły
- Tadeusz Żmijewski, dyrektor Centrum Kultury i Sztuki

Autobus ZKM Veolia Transport Tczew promuje tczewski jubileusz na trasie z Tczewa do Gdańska.

ROK 2010

styczeń	<p>Uroczysta inauguracja obchodów 750-lecia – msza św., sesja. Kantata Tczewska – M. Matuszewski, R. Landowski (30.01). Promocja znaczka pocztowego z okazji 750-lecia. Wystawa „Sylwetki Tczewian” – pozostawili po sobie trwałe ślady na Ziemi Tczewskiej. Dzieje Tczewa – wycieczki przez historię. Sesja popularnonaukowa Powrót Tczewa do Macierzy w 90. rocznicę. Pradzieje Tczewa – wystawa archeologiczna. Jubileuszowy rocznik statystyczny „Tczew 750 lat”. Dukat lokalny.</p>	<p>Spływ kajakowy rzeką Wisłą, spływ Sambora (w ramach Dni Ziemi Tczewskiej). Pływanie długodystansowe Wisłą. Oratorium dla Tczewa – widowisko plenerowe. Rozstrzygnięcie konkursu plastycznego o Tczewie w szkołach podstawowych i gimnazjach. Dni Ziemi Tczewskiej. Wielka parada jubileuszowa połączona z jarmarkiem „Sambora” lub wrzesień – Festiwal Zdarzenia. Międzynarodowy Turniej Baby Basket Cup (1 czerwca). Wielki otwarty turniej Street Ball. Turniej sportowy miast partnerskich. Wiek dziewiętnasty w grodzie Sambora. Dukat lokalny. „Jak tczewianie dawniej mieszkali” – promocja.</p>
luty	<p>Dzieje Tczewa – wycieczki przez historię. Rozpoczęcie projektu. Najdawniejsze dzieje ziemi tczewskiej. Koncert muzyki wokalne. Inscenizacja bitwy pod Tczewem (20.02.1807), wystawa i prelekcja na temat bitwy. Reklama telewizyjna.</p>	<p>lipiec „Lato z Radiem” w Tczewie. Flis Wiślany.</p>
marzec	<p>Konkurs wiedzy o Tczewie dla szkół podstawowych. Cykl spotkań historycznych dla dzieci pt. „Rozmawiajmy o Samborze”. Dzieje Tczewa – wycieczki przez historię. Tczew w średniowieczu. Promocja książki o Samborze Księciu Tczewskim.</p>	<p>sierpień Siatkówka plażowa – turniej z okazji 750-lecia.</p>
kwiecień	<p>Prelekcja historyczna dla mieszkańców Tczewa. Dzieje Tczewa – wycieczki przez historię. Gród Sambora a nowożytność. Moneta Tczew – 2 zł. Otwarcie wystawy „Moje spotkania z Janem Pawłem II”.</p>	<p>wrzesień Wielka parada jubileuszowa połączona z jarmarkiem „Sambora” (lub czerwiec Dni Ziemi Tczewskiej). Ogólnopolski zlot Pracowników i Pilotów wycieczek. Pomorskie obchody Światowego Dnia Turystyki. Obchody rocznicy wybuchu II wojny światowej. Tczew w historii najnowszej.</p>
maj	<p>Spotkanie ze znamienitymi kociewiakami. Dzieje Tczewa – wycieczki przez historię. Wiek XVIII w dziejach Tczewa. Wystawa Malarstwa Polskiego (ew. wystawa pokonkursowa 750 obrazów na 750-lecie Tczewa). Rewia orkiestr dętych. Noc muzeów (trzecia sobota maja).</p>	<p>październik Wystawa pt. „Exlibrisy Polskich Bibliotek”. Konkurs wiedzy o Tczewie. IV Nadwiślańskie Spotkania Regionalne. Przeгляд Zespołów Jazzowych.</p>
		<p>listopad III Kociewski konkurs literacki im. Romana Landowskiego. Dzieje współczesne Tczewa. Gimnazjum Katolickie – jubileusz 10-lecia powstania.</p>
		<p>grudzień Konkurs plastyczny – Tczew nasza mała ojczyzna (dla przedszkolaków). Międzynarodowy mecz piłki ręcznej kobiet. Zakończenie. Wigilia dla mieszkańców.</p>

Tczew dla rowerów

Konferencja OBIS

Rowery publiczne udowodniły swoją przydatność jako sposób na zachęcanie do częstszego korzystania z rowerów w wielu miastach i metropoliach całej Europy, liczba takich działających w praktyce systemów wyraźnie wzrasta. Niektóre z nich takie jak Velib' w Paryżu są finansowane z przychodów za świadczenie usług reklamowych w przestrzeni publicznej, podczas gdy inne, takie jak Bicing w Barcelonie są finansowane bezpośrednio z funduszy miejskich.

Nie ma wątpliwości, że systemy rowerów publicznych w Europie powodują wzrost liczby osób korzystających codziennie z rowerów. Dlatego też, 1 września 2008 r. rozpoczął się projekt pt. „Optymalizacja Rowerów Publicznych w Miastach Europejskich (Optimising of Bike Sharing in European Cities - OBIS)”, koniec projektu przewidziano na sierpień 2011 r. Projekt jest finansowany przez Unię Europejską w ramach programu „Intelligent Energy – Europe”. Konsorcjum OBIS obejmuje 15 partnerów z Austrii, Czech, Francji, Niemiec, Włoch, Hiszpanii, Szwecji, Wielkiej Brytanii oraz Polski, którą reprezentuje lider Grupy Partnerskiej Zielonego Rozwoju Doliny Dolnej Wisły – Pomorskie Stowarzyszenie Wspólna Europa (PSWE).

Celem projektu OBIS jest pokazanie, że rowery publiczne stanowią atrakcyjny i efektywny środek zrównoważonego, codziennego transportu. W ramach projektu zostaną zidentyfikowane dobre praktyki, czynniki decydujące o sukcesie rowerów publicznych, potencjał rynku oraz jego ograniczenia. Dyrektor projektu, dr Hildegarda Matthies z firmy choice GmbH z Berlina, koordynująca przebieg jego realizacji, stwierdziła: „w wielu krajach europejskich daje się zauważyć olbrzymie zainteresowanie rowerami publicznymi, ale brakuje informacji dla tych, którzy takie systemy chcą uruchomić”.

Poza badaniem istniejących systemów projekt obejmuje tworzenie pilotażowych rozwiązań w celu ich demonstrowania i testowania w takich miastach jak: Berlin, Londyn, Sztokholm, Praga, Barcelona, Mediolan oraz Tczew.

W dniach 12 i 13 marca 2009 r. planowane jest w Tczewie spotkanie konsorcjum projektu OBIS. Uczestnicy zapoznają się z przygotowaniem rozpoczęcia pilotażu systemu rowerów publicznych w Tczewie.

Rola PSWE w projekcie OBIS polega głównie na przygotowaniu procedur i oprogramowania niezbędnego do realizacji pilotażu w Tczewie wraz z jego integracją z innymi europejskimi systemami rowerów publicznych. Dodatkowo zadaniem PSWE jest szerokie promowanie i upowszechnianie rezultatów projektu na terenie Polski oraz innych krajów UE. Główne działania promocyjne planowane są w roku 2010, w ramach obchodów 750-lecia Tczewa.

57 proc. pierwszoklasistów ma wady postawy

Za mało ruchu, za ciężkie tornistry

Na zlecenie samorządu miasta Tczewa przeprowadzone zostały badania wad postawy wśród uczniów pierwszych klas wszystkich szkół podstawowych w mieście. U 389 spośród 697 przebadanych dzieci stwierdzono wady postawy. 367 osób skierowano na gimnastykę korekcyjną. Badania wykonywało Centrum Zdrowia Niepublicznego Specjalistycznego Zakładu Opieki Zdrowotnej lek. med. Maria Noworolska.

Z lek. med. Marią Noworolską rozmawiamy o wynikach badań i o tym, jak zapobiegać wadom postawy u dzieci.

– Zgodnie z najnowszymi badaniami, 57 proc. tczewskich pierwszoklasistów ma wady postawy. Skąd tak niepokojące wyniki?

– Podstawowa przyczyna to brak ruchu. Dzieci, już od najmłodszych lat, spędzają bardzo dużo czasu siedząc – przed telewizorem, komputerem, w szkolnej ławce. Z tych „atrakcji” korzystają kosztem zabawy na podwórku, biegania z kolegami, gier ruchowych, pływania na basenie. Dzieci więcej siedzą i to często w sposób niedbały. W szkole brakuje czasu na specjalne ćwiczenia wzmacniające kręgosłup, pozwalające uniknąć wad postawy lub skorygować te drobne. Inna sprawa to ciężkie tornistry, które dźwigają już uczniowie pierwszych klas. Często ciężar tornistra to ¼ ciężaru ciała dziecka. Zdecydowana większość wad postawy to wady nabyte, rzadko występują wady wrodzone.

– Od kilku lat wykonuje pani podobne badania wśród najmłodszych tczewian. Czy sytuacja się poprawia?

– Badania przeprowadzam kompleksowo, wspólnie z lekarzem ortopedą. Od kilku lat wyniki są podobne, w szkołach i przedszkolach. Wynika to zapewne z tego, że podobne są zajęcia w szkole i niestety ciągle tak samo ciężkie tornistry.

– Jakie wady postawy są diagnozowane najczęściej?

– U przedszkolaków są to najczęściej wady stóp, u dzieci 7-8-letnich zaczynają się wady kręgosłupa. Te drugie są często następstwem pierwszych – nieprawidłowo ustawiona stopa sprawia, że również kręgosłup nieprawidłowo się rozwija. Zwróćmy uwagę na obuwie naszych dzieci. But powinien być niski, w środku wyprofilowany, po-

Maria Noworolska

deszwa uniesiona od środka, pięta zakryta, sztywniejsza.

– Na co powinni zwracać uwagę rodzice dbając o prawidłową sylwetkę swojego dziecka?

– Nauczyciele i rodzice powinni zwracać uwagę na to, jak dzieci siedzą w ławkach szkolnych, przy biurku. Plecy powinny być wyprostowane, obie ręce na stole, nogi opuszczone. Przy zabawie dziecko nie powinno siedzieć na kolanach, najlepsze dla sylwetki jest siedzenie po turecku. Musimy pamiętać o ruchu, szczególnie na świeżym powietrzu, na basenie, na rowerze. Dziecko powinno spędzać w ruchu 1-2 godziny dziennie. Bardzo ważne jest też prawidłowe odżywianie dostarczające budulca mięśniom podtrzymującym kręgosłup. Zrezygnujmy, albo przynajmniej ograniczmy, słodycze, chipsy, mocno przetworzoną żywność na rzecz warzyw, owoców. Witaminy dobrane wpłyną na budowę kości, ale też na odporność organizmu na infekcje.

– Co powinno zaniepokoić rodziców, kiedy powinni zwrócić się do lekarza?

– Rodzice powinni reagować, gdy dziecko skarży się na bóle pleców, nóg, zwracać uwagę na niesymetrię łopatek, nadmierne garbienie się. Nie zawsze rodzice potrafią dostrzec w porę niepokojące zmiany. Warto więc, aby przynajmniej raz w roku sylwetkę dziecka skontrolował lekarz ortopeda lub pediatra.

– Dziękuję za rozmowę.

Rozmawiała Małgorzata Mykowska

Od września 2008 r. prowadzenie gimnastyki korekcyjnej przejęła Gmina Miejska Tczew. Utworzono cztery centra prowadzenia tych zajęć:

– **Gimnazjum nr 1** (ul. Czyżykowska 69, tel. 531-17-63) – zajęcia dla uczniów Szkoły Podstawowej Nr 10 z Oddziałami Integracyjnymi i Gimnazjum Nr 1;

– **Tczewskie Centrum Sportu i Rekreacji** (ul. Wojska Polskiego 23, tel. 531-46-26) – zajęcia dla uczniów Sportowej Szkoły Podstawowej Nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi, Szkoły

Podstawowej Nr 5, Szkoły Podstawowej Nr 11 oraz Gimnazjum Nr 2;

– **Szkoła Podstawowa nr 7** (ul. Stoczniovców 15 a, tel. 531-35-06) – zajęcia dla uczniów z Osiedla Staszica;

– **Szkoła Podstawowa nr 12** (ul. Topolowa 23, tel. 531-60-70) – zajęcia dla uczniów ze Szkoły Podstawowej Nr 8, Szkoły Podstawowej Nr 12 oraz Gimnazjum Nr 3.

Nad Wisłą

Żołnierze ćwiczyli wysadzanie zatorów lodowych

65 żołnierzy 16. Pomorskiej Dywizji Zmechanizowanej wzięło udział w ćwiczeniach w likwidowaniu zatorów lodowych na Wiśle. Szkolenie odbyło się nad Wisłą od strony Lisewa. Żołnierze doskonalili swoje umiejętności stawiania ładunku wybuchowego ze śmigłowca na pokrywie lodowej i wysadzania kry. Z braku lodu, ćwiczenia realizowano na lądzie. W skład 16. Dywizji wchodzi m.in. 16. Tczewski Batalion Saperów. Ćwiczenia obserwowali m.in. tczewscy samorządowcy.

– Szkolenie trwały od 26 stycznia – tłumaczył płk **Piotr Sołomonow**, szef wojsk inżynieryjnych 16. Pomorskiej Dywizji Zmechanizowanej. – Rozpoczęły je ćwiczenia teoretyczne, zajęcia dotyczące przepisów bezpieczeństwa. Każdy z uczestników musi zdać egzamin sprawdzający jego wiedzę. W szkoleniu bierze udział 45 żołnierzy wojsk inżynieryjnych oraz 20 żołnierzy lotnictwa.

– Siły zbrojne realizują nie tylko zadania obronne, uczestniczą w misjach pokojowych, ale także wykorzystywane są podczas sytuacji kryzysowych – wyjaśniał gen. dyw. **Wiesław Michnowicz**, dowódca 16. Pomorskiej Dywizji Zmechanizowanej, nadzorujący ćwiczenia. – Szczególnie dotyczy to sytuacji takich

Najpierw należało przygotować ładunek wybuchowy.

jak klęski żywiołowe, powódzie, pożary, śnieżyce, katastrofy budowlane. Aby spełniać wyznaczone nam zadania, niezbędne są szkolenia.

Rejon Tczewa to część obszaru odpowiedzialności 16. Dywizji. W naszym rejonie najczęstsze zagrożenia wiążą się z sąsiedztwem Wisły. Tworzące się zimą zatory lodowe mogą powodować spiętrzenie wody w rzece, a w efekcie powódź. Zatory mogą być także niebezpieczne dla wiślanych mostów. Aby zapobiegać takim sytuacjom często nie wystarcza praca lodołamaczy. Niezbędne jest wysadzenie lodu, a tu konieczna jest pomoc wojska. Mimo, że w ostatnich latach zimy były dość łagodne i sytuacja na Wiśle nie wymagała interwencji wojska, żołnierze muszą być cały czas w gotowości.

Położenie ładunku na pokrywie lodowej musi ćwiczyć każdy z wyzna-

czonych żołnierzy. Konieczne jest zdobycie umiejętności koordynacji pracy pilota śmigłowca i żołnierza wojsk inżynieryjnych. Pierwszy jest odpowiedzialny na sterowanie śmigłowcem, drugi za przygotowanie i umieszczenie ładunku wybuchowego na lodzie.

Zadaniem załogi helikoptera było położenie ładunku na powierzchni lodu (w tym wypadku na trawie).

OGŁOSZENIA

Prezydent Miasta Tczewa informuje, że na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Tczewie (II piętro) został wywieszony wykaz nieruchomości stanowiącej własność Gminy Miejskiej w Tczewie, przeznaczonej do oddania w użytkowanie wieczyste w drodze bezprzetargowej, na poprawienie warunków zagospodarowania nieruchomości przyległej, na rzecz jej użytkownika wieczystego tj. LRZ Commerce Sp. z o.o. w Tczewie.

Nieruchomość położona jest w Tczewie przy ul. 30 Stycznia i oznaczona numerem działki 370/24 obr. 13 KW 12952.

Prezydent Miasta Tczewa informuje, że na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Tczewie (II piętro) zostały wywieszony wykazy nieruchomości – lokali mieszkalnych przeznaczonych do sprzedaży w drodze bezprzetargowej na rzecz najemców.

Zaprasza na kursy

I Kursy finansowo-księgowo-kadrowo-biurowe

1. „Kadry i płace – SYMFONIA” – 50 godz.
2. „Finanse i rachunkowość w systemach komputerowych” – 150 godz.
3. „Kadry i płace z elementami księgowości” – 190 godz.
4. „Kurs dla kandydatów na samodzielnych księgowych” – 140 godz.
5. „Kurs dla kandydatek na Sekretarki – Asystentki” – 145 godz.
6. „Specjalista ds. reklamy” – 210 godz.
7. „ABC przedsiębiorczości” – 35 godz.

II Kursy komputerowe

I stopnia

1. MS WINDOWS, MS WORD, MS EXCEL, INTERNET – 75 godz.
2. MS WINDOWS, MS WORD, INTERNET – 40 godz.-

II stopnia

1. Tworzenie stron WWW – 25 godz.
2. MS EXCEL – 25 godz.
3. Grafika komputerowa: COREL DRAW, POWER POINT – 40 godz.

III Kursy języka angielskiego, niemieckiego, francuskiego, hiszpańskiego

angielski na różnych poziomach – od kursów dla początkujących do kursów certyfikacyjnych, m.in. **maturalne, Business English, specjalistyczne dla firm, intensywne kursy wakacyjne**

IV Kursy przygotowawcze

1. Dla kandydatów na wychowawców placówek wypoczynku dla dzieci i młodzieży – 40 godz.
2. Kurs „Instruktażowy dla kierowników placówek wypoczynku dla dzieci i młodzieży” – 10 godz.
3. kursy przygotowujące do matury – 60 godz.

W Centrum Wystawienniczo-Regionalnym Dolnej Wisły Skarb na święto miasta

Skarb tczewski to tytuł wystawy otwartej 29 stycznia w Centrum Wystawienniczo-Regionalnego Dolnej Wisły. Wystawa zainaugurowała obchody Dnia Tczewa. Jej najważniejszym elementem jest bogaty zbiór srebrnych monet – są to kopie tych, które zostały odkryte podczas prac ziemnych w 1976 r. na Suchostrzygach.

– Nie jest to wystawa nowa, jej pozostałe elementy pochodzą z ubiegłorocznej ekspozycji „Tczew od osady do współczesności” – wyjaśniła Alicja Gajewska, dyrektor CWRDW. – Ponieważ wystawa cieszyła się ogromnym powodzeniem wśród tczewian i turystów, przedłużyliśmy ją. Jeszcze przez rok każdy ma szansę zobaczyć ekspozycję i wzbogacić swoją wiedzę na temat naszego 750-letniego miasta.

Jak powiedział Mirosław Pobłocki, wiceprezydent Tczewa, dobrze, aby ten skarb stał się zacznikiem muzeum historii miasta.

O tczewskim skarbie opowiedział zebrany Józef Ziółkowski, komisarz wystawy.

Tzw. Skarb tczewski odkryto jesienią 1976 roku przy ulicy Rutkowskiego 21 (dzisiaj Armii Krajowej). Były to fragmenty naczyń oraz ok. 919 sztuk srebrnych

„Każdy chciał zobaczyć „skarby tczewski”.

monet nowożytnych, które zostały odkryte przypadkowo podczas prac ziemnych. Na głębokości ok. 80 cm od poziomu ulicy tyżka koparki uszkodziła gliniane naczynie, z którego wysypały się owe monety. „Skarb tczewski” składa się wyłącznie z monet srebrnych emitowanych w mennicach polskich, litewskich pruskich i saskich. Są to m.in. monety z czasów Jana Kazimierza, Jana III Sobieskiego, Zygmunta III Wazy, Augusta II. Znaczną część stanowiły również monety pruskie. Monety trafiły do Muzeum Archeologicznego w Gdańsku.

Ciekawostką jest, że tczewski skarb nie należał wcale do bogacza. Jego ówczesna wartość równała się wartości ok. 2 ton żyta.

Wilia i jej brzegi w Muzeum Wisły Śladami Hrabiego Konstantego Tyszkiewicza

„Wilia i jej brzegi. Śladami hrabiego Konstantego Tyszkiewicza po 150 latach” – to tytuł wystawy fotograficznej otwartej 21 stycznia w Muzeum Wisły w Tczewie. Wystawa jest efektem ekspedycji, którą w 2007 r. odbyło grono pasjonatów pragnących powtórzyć naukowo-badawczą podróż jednego z najwybitniejszych polskich naukowców XIX w.

Wystawę otworzył Jerzy Litwin, dyrektor Centralnego Muzeum Morskiego. (tczewskie Muzeum Wisły jest filią CMM).

Po 150 latach, w roku 2007, grupa entuzjastów z Litwy i Białorusi powtórzyła drogę hrabiego Tyszkiewicza, wykonując podobne badania oraz rejestrując zmiany. Część podróżników, jak za czasów hrabiego, rozpoczęła ekspedycję pieszo od źródła Wilii do wsi Kamień. Właśnie stąd 5 czerwca 2007 roku wystartowała trwająca miesiąc wyprawa kajakami, łódkami i tratwami. Specjalnie na potrzeby ekspedycji uruchomiono tzw. pomost graniczny – na rzece podróżnicy przeszli odprawę celną. Podczas wyprawy wykonano ok. 10 tysięcy zdjęć, spośród których tylko kilkadziesiąt umieszczono na wystawie. Podstawowym tematem wystawy jest rzeka i jej brzegi oraz mieszkający nad Wilią ludzie.

Wystawę zorganizowano przy współpracy z Konsulatem Republiki Litewskiej

Jerzy Litwin, dyrektor Centralnego Muzeum Morskiego zachęcał do obejrzenia wystawy.

w Gdańsku oraz Ratuszem Wileńskim.

Podróż Konstantego hr. Tyszkiewicza Wilią w roku 1857 od jej źródła do ujścia pozostaje jednym z największych osiągnięć naukowych na terytorium byłego Wielkiego Księstwa Litewskiego. Podczas podróży jej uczestnicy wykonywali pomiary oraz opisy nurtu rzeki, jej raf i dopływów. W nadbrzeżnych dworkach, miasteczkach i wsiach zbierali materiał historyczny i etnograficzny, wykonywali badania archeologiczne. Hrabia, jako jeden z niewielu naukowców, potrafił umiejętnie przekazać w swym dziele sakralność Wilii oraz jej znaczenie w życiu mieszkańców. W roku 1871, już po śmierci hrabiego Tyszkiewicza, wysiłkiem Józefa Ignacego Kraśzewskiego, wydano w Dreźnie księgę – dziennik z wyprawy „Wilija i jej brzegi”.

Helena Bordo i Mieczysław Michna

Najpiękniejsi w złotym wieku

Helena Bordo zdobyła tytuł Miss Złotego Wieku, Misterem Złotego Wieku został Mieczysław Michna. Miss ma 78 lat, jej towarzysz 71. O tytuły rywalizowało 11 tczewian, wszyscy po 70-tce. Była to już szósta edycja wyborów Miss i Mistera Złotego Wieku. Uroczysta gala odbyła się w Centrum Kultury i Sztuki przy pełnej widowni.

W tym roku wybory przebiegały pod hasłem „Podróż do świata bajek” Przewodnikami w tej ekspedycji byli Dzwoneczek (**Jolanta Jank**) oraz Koszałek Opalek (**Ludwik Kiedrowski**). Organizatorzy i uczestnicy zaskoczyli wszystkich wspaniałą scenografią, strojami, aktorskimi zdolnościami i ogromnym poczuciem humoru. Tczewskim seniorom możemy też pozazdrościć doskonałej kondycji fizycznej. Ani liczne próby, ani trzygodzinny występ finałowy nie osłabiły ich energii.

Seniorzy zaprezentowali się jako postacie z kilku najpopularniejszych bajek. Jako pierwsi na scenę wjechali Flinstonowie. Kolejna grupa zaprezentowała się jako sympatyczne Smerfy, oczywiście w towarzystwie mniej sympatycznego Gargamela. Zobaczyliśmy także krasnoludki, Alibabę i rozbójników, postacie z bajki o Pszczółce Mai, Księżniczkę, która zmieściła się w ziarnku grochu. Na zakończenie seniorzy wystąpili w eleganckich strojach wieczorowych. Oprawę muzyczną zapewnili **Marian Mocarski** i **Mariusz Dworakowski**. Muzycy nie szczędzili bajkowych przebojów, a grali i śpiewali tak, że do tańca porwali wszystkich, którzy tylko znaleźli odrobinę miejsca na sali.

Jury w składzie: **Adam Andryjenko** – przewodniczący, **Julita Jakubowska**, **Bożena Szczepańska**, **Kazimierz Janusz**, **Tadeusz Żmijewski**, nie przestało na przyznaniu tytułów Miss i Mistera Złotego Wieku. Każdy z uczestników został doceniony. I tak:

Helena Bordo i Mieczysław Michna – Miss i Mister Złotego Wieku.

- **Teresa Wielińska** (72 lata) została Miss Jaskiniowców
- **Stanisław Wieliński** (73 lata) to Mister Jaskiniowców
- **Felicja Olżyńska** (80 lat) – Miss Tyśiąca i Jednej Nocy
- **Józef Kopicki** (77 lat) – Mister Tyśiąca i Jednej Nocy
- **Barbara Smeja** (71 lat) – Miss Krainy Pszczół
- **Czesław Jabłoński** (85 lat) – Mister Doliny Smerfów
- **Witold Rohde** (72 lata) – Mister Tajemnej Magii
- **Teresa Ziółkowska** (77 lat) – Miss Królewskiego Wdzięku
- **Czesława Pączek** (72 lata) – Miss Krasnoludków

Helena Bordo, oprócz tytułu **Miss Złotego Wieku** została również Miss Doliny Smerfów. **Mister Złotego Wieku** – **Mieczysław Michna**

zdołał także zdobyć tytuł Mistera Krainy Pszczół.

Organizatorami imprezy, już od pierwszej edycji, są Zarząd Miejski Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej w Tczewie oraz Miejski Ośrodek Pomocy

Koszałek Opalek (Ludwik Kiedrowski) skrzętnie wszystko notował.

Społecznej w Tczewie. Nie mogłyby się one jednak odbywać, przynajmniej nie z takim rozmachem, gdyby nie przyjaciele, sponsorzy, organizacje, które w rozmaity sposób wspierają inicjatywę.

Patronat nad Wyborami sprawuje Prezydent Miasta Tczewa, Marszałek Województwa Pomorskiego, agenda ONZ w Polsce, stowarzyszenie Akademia Rozwoju Filantropii w Polsce, organizacje seniorskie zrzeszone w platformie Forum 50+ Seniorzy XXI Wieku!, Tczewski Oddział Gdańskiego Związku Pracodawców. Działania ZM PKPS w Tczewie na rzecz osób starszych rekomenduje Fundacja Ja Kobieta – organizacja pozarządowa działająca na rzecz integracji społecznej osób wykluczonych.

Zasadził dziadek rzepkę w ogrodzie...

Jan Rogowski – honorowym obywatelem Tczewa, Alicja Gajewska – Dzień Tczewa – nagrody dla zasłużonych

30 stycznia Tczew obchodzi swoje święto. Ten dzień to corocznie okazja do uhonorowania tych, którzy najbardziej zasłużyli się dla miasta. I tym razem sypnęło nagrodami. Tczewowi przybył nowy honorowy obywatel. To najważniejsze wyróżnienie tczewskiego samorządu otrzymał prof. Jan Rogowski, wybitny kardiolog. Tczewianką Roku 2008 została Alicja Gajewska, dyrektor Centrum Wystawienniczo-Regionalnego Dolnej Wisły. Przybyło też czterech kawalerów medalu Pro Domo Trsoviensi, nagrody i stypendia otrzymali najlepsi sportowcy i trenerzy.

O początkach Tczewa i lokalnego samorządu mówił podczas uroczystej sesji **Włodzimierz Mroczkowski**, przewodniczący Rady Miejskiej. Przypomniał o tym, że tczewski samorząd ma już 750 lat. – Z dokumentów historycznych wynika, że już w 1258 r. istniała w Tczewie Rada Miejska – mówił W. Mroczkowski. – Powstanie Rady Miejskiej w Tczewie za przyzwoleniem księcia Sambora II wyprzedziło lokację miasta, która nastąpiła w 1260 r. Jest to jedyny tego typu przypadek w Polsce.

Tczewska Rada Miejska utworzona została wcześniej niż uważane dotąd za najstarsze w naszym państwie organy samorządowe we Wrocławiu, Krakowie, Poznaniu, które w tych miastach powstały kilka lub kilkanaście lat po nadaniu im praw miejskich. W świetle faktów historycznych samorząd miasta Tczewa jest pierwszym w dziejach na obecnym obszarze Polski.

Sesja była też okazją do podziękowania **Dariuszowi Zimnemu** za pracę w Radzie Miejskiej. D. Zimny był rad-

Laureaci nagrody Tczewianin Roku 2008: (od lewej) Stefan Kukowski, Alicja Gajewska, Józef Ziółkowski.

nym przez 10 lat. Z dniem 1 stycznia br. zrezygnował z mandatu w związku z podjęciem pracy w innym mieście i opuszczeniem Tczewa.

O patriotyzmie i przywiązaniu do ojczyzny mówił **Kazimierz Ickiewicz**. – Człowiek nie może być obywatelem świata i Europy nie będąc najpierw obywatelem swojej ojczyzny. Tam się urodził, wychował, ukształtował i dopiero stamtąd mógł wyruszyć na szersze wody. Ojczyzna to dobro i wartość fundamentalna. To wspólnota ludzi, wiary, kultury, ziemi, tradycji. Dzień 30 stycznia obchodzony przez nas jako Dzień Tczewa to też przejaw naszego patriotyzmu, miłości do ojczyzny.

Po zakończeniu oficjalnych wystąpień przyszedł czas na najważniejsze tego dnia wyróżnienia. Prof. **Jan Rogowski** otrzymał, przyznany mu już podczas sesji w listopadzie ubiegłego roku, tytuł Honorowego Obywatela Miasta Tczewa. Tym samym jest dwudziestą osobą, której przyznano to najwyższe wyróżnienie tczewskiego samorządu.

– Jestem wzruszony i zaszczycony tym wyróżnieniem – powiedział **Jan Rogowski**. W pracy to pacjent powierza w moje ręce to, co jest dla niego najważniejsze – swoje zdrowie i życie. Dzisiaj państwo powierzyliście mi to, co dla Tczewa najważniejsze – tytuł honorowego obywatela miasta. Z Tczewem łączy mnie bardzo wiele. Jestem tczewianinem, tutaj się wychowałem, ukształtowałem zawodowo, tutaj założyłem rodzinę.

Prof. Jan Rogowski to wybitny kardiolog, kierownik Kliniki Kardiologii Akademii Medycznej w Gdańsku. Przez 5 lat pracował

w tczewskim Zakładzie Opieki Zdrowotnej, w szpitalu, gdzie w 1985 roku uzyskał specjalizację I stopnia z zakresu chirurgii ogólnej. W 1986 roku został asystentem w Klinice Kardiologii Akademii Medycznej w Gdańsku. Zdobyl II stopień specjalizacji oraz rozszerzył swój warsztat zawodowy o specjalizację z kardiologii oraz chirurgii naczyniowej. W 1993 r. uzyskał stopień doktora nauk medycznych, a w 2000 r. stopień doktora habilitowanego nauk medycznych. Od 2002 r. jest kierownikiem Kliniki Kardiologii Akademii Medycznej w Gdańsku oraz konsultantem wojewódzkim z zakresu kardiologii. W 2004 roku uzyskał stopień profesora nadzwyczajnego.

Profesor Jan Rogowski opublikował 103 prace naukowe z zakresu kardiologii, chirurgii naczyń, chirurgii onkologicznej, oraz 2 monografie z zakresu kardiologii. Jest autorem 2 patentów „Zewnętrzny stabilizator serca”. Dzięki staraniom profesora, w kierowanej przez niego Klinice Kardiologii Akademii Medycznej w Gdańsku, jako w piątej w Polsce, dokonano przeszczepu ludzkiego serca. Wybitne osiągnięcia Jana Rogowskiego zostały wcześniej zauważone i docenione przez Prezydenta Miasta, który wyróżnił profesora tytułem „Tczewianin Roku”.

Alicja Gajewska, dyrektor Centrum Wystawienniczo-Regionalnego Dolnej Wisły, została uhonorowana nagrodą prezydenta miasta – Tczewianin Roku 2008. – W najskrytszych marzeniach nie przypuszczałam, że dostąpię tego zaszczytu. Ogromnie się cieszę – powiedziała laureatka.

A Gajewska od podstaw stworzyła nową kulturalną instytucję w mieście.

Jan Rogowski wpisuje się do księgi Honorowych Obywateli Miasta Tczewa

Tczewianką Roku 2008 dla miasta

Przez dwa lata od otwarcia, CWRDW stało się miejscem tętniącym życiem, organizującym m.in. wystawy, lekcje regionalizmu i historii, spacerów pod opieką przewodnika, warsztaty artystyczne, otwartym na propozycję odbiorców. W 2008 r. CWRDW zdobyło główną nagrodę w konkursie 7 Cudów Unijnych Funduszy, zainicjowanym przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego.

Wyróżnienia nagrody Tczewianin Roku 2008 otrzymali **Stefan Kukowski** – za promocję XXV Tczewskiego Festiwalu Pieśni Chóralnej i XV Ogólnopolskich Spotkań Chórów Męskich w Tczewie, w roku jubileuszowym 85-lecia Chóru Męskiego „ECHO” oraz za działania związane z przygotowaniem „Wigilii 2008 dla mieszkańców Tczewa” oraz **Józef Ziółkowski** – za przygotowanie wystaw: „Tczew od osady do współczesności”, „Tczew miastem kolejarzy” stanowiących materiał historyczny – dokumentalny naszego miasta, a także za upowszechnianie historii miasta i regionu wśród dzieci i młodzieży.

– Nagroda Tczewianina Roku przyznawana jest od 13 lat – przypomniał **Mirosław Pobłocki**, wiceprezydent Tczewa. – Pierwszą laureatką została Iwona Malmur. Do tej pory prezydent przyznał 9 nagród głównych i 25 wyróżnień.

Kapituła medalu „Pro Domo Trsoviensi” przyjęła do swojego grona kolejnych czterech kawalerów. Medale otrzymali:

– **Kazimierz Ickiewicz** – za popularnonaukową twórczość dotyczącą historii Tczewa oraz wieloletnią aktywną pracę na rzecz oświaty i samorządności Tczewa;

– **Józef Bejgrowicz** – za wybitne osiągnięcia w sportach siłowych i propagowanie tej dyscypliny sportu;

– **Jan Stachowiak** – za długoletnią działalność na rzecz sportowego środowiska kolejarzy zrzeszonych w KKS „Unia”;

Nowo mianowani kawalerowie medalu „Pro Domo Trsoviensi”: (od lewej) Kazimierz Ickiewicz, Józef Bejgrowicz, Jan Stachowiak, Bernard Kapich.

– **Bernard Kapich** – za długoletnią działalność w społecznym ruchu śpiewaczym na terenie Tczewa.

To nie wszystkie nagrody, jakie przekazano podczas uroczystej sesji Rady Miejskiej. **Czesława i Jerzy Kubiccy** otrzymali podziękowania za pół wieku pracy z Harcerską Orkiestrą Dęta. Wyróżnienia Rady Programowej Kocińskiego Kantoru Edytorskiego (sekcji wydawniczej Miejskiej Biblioteki Publicznej w Tczewie) – „Pierścień Mechtłydy” otrzymali:

– **Zygmunt Bukowski**, zmarły w ubiegłym roku prozaik, dramaturg, rzeźbiarz, malarz, społecznik;

– **Andrzej Wędzik**, regionalista, publikuje na łamach „Kocińskiego Magazynu Regionalnego”, prowadzi lekcje regionalne;

– prof. **Kazimierz Denek**, prof. Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Po-

znaniu, Honorowy Obywatel Tczewa, publikuje w „Kocińskim Magazynie Regionalnym”.

Podziękowania za współpracę z Konwentem Organizacji Kombatanckich otrzymali płk. **Zdzisław Świniarski**, dowódca 16. Tczewskiego Batalionu Saperów, st. chor. **Marek Antonowicz** z tejże jednostki oraz **Tadeusz Żmijewski**, dyrektor Centrum Kultury i Sztuki. **Mieczysław Chrzanowski**, przewodniczący Konwentu uhonorowany został za całokształt pracy na rzecz kombatanów, inicjowanie wielu działań na ich rzecz, przekazywanie uniwersalnych wartości moralnych, szczególnie udział w stworzeniu Konwentu, który zjednoczył organizacje kombatanckie w Tczewie i powiatu.

Uroczystą sesję uświetniły występy uczniów Państwowej Szkoły Muzycznej I stopnia w Tczewie.

M.M.

Czesława i Jerzy Kubiccy – Harcerska Orkiestra Dęta to ich pasja od 50 lat.

Andrzej Wędzik i z-ca wójta gm. Trąbki Wlk., Jan Wiczling (w im. rodziny Zygmunta Bukowskiego) odebrali „Pierścień Mechtłydy”. Gratuluje im Urszula Wierycho, dyrektor MBP w Tczewie.

Samorząd uhonorował sportowców

Nagrody dla najlepszych zawodników i trenerów

Dzień Tczewa to wielki dzień także dla sportowców i ich trenerów. Tego dnia samorząd miasta Tczewa nagradza tych, którzy w minionym roku osiągnęli najwięcej na sportowych arenach. W tym roku przyznano 16 stypendiów i 24 nagrody. Sylwetki uhonorowanych sportowców przedstawiła Grażyna Antczak, wiceprzewodnicząca Rady Miejskiej podczas uroczystej sesji.

Nagrodzeni sportowcy i trenerzy na scenie Centrum Kultury i Sztuki. Niestety, nie wszyscy mogli osobiście odebrać wyróżnienia.

Stypendia otrzymali:

- **Radosław Machniewicz** – pływanie, MKS Sambor – złoty medal w konkurencji 200 m stylem motylkowym w Ogólnopolskiej Olimpiadzie Młodzieży Juniorów Starszych 17-18-letnich w pływaniu, złoty medal w konkurencji 200 m stylem motylkowym w Zimowych Mistrzostwach Polski Juniorów Starszych 17-18 letnich w pływaniu;
- **Agata Kilich** – pływanie, MKS Sambor – brązowy medal na 200 m stylem grzbietowym w Zimowych Mistrzostwach Polski Juniorów 16-letnich, brązowy medal na 200 m stylem grzbietowym w Letnich Mistrzostwach Polski Juniorów 16-letnich, brązowy medal na 100 m stylem grzbietowym w Letnich Mistrzostwach Polski Juniorów 16-letnich, brązowy medal na 50 m stylem grzbietowym w Letnich Mistrzostwach Polski Juniorów 16-letnich;
- **Robert Kornacki** – pływanie, MKS Sambor – srebrny medalista w konkurencji 100 m stylem motylkowym w Letnich Mistrzostwach Polski Juniorów 15-letnich w pływaniu;
- **Damian Mielewczyk** – boks, MKS Wisła – I m. w Międzynarodowym Turnieju im. Józefa Kruży, I m. w Międzynarodowym Turnieju Nadziei Olimpijskich, II m. w cyklu Turniejów Grand Prix Polskiego Związku Bokserskiego, brązowy medalista Mistrzostw Polski Młodzieżowców, zawodnik kadry narodowej Polski;
- **Natalia Wiącek, Małgorzata Szlija, Paulina Malinowska, Izabela Barcińska, Magdalena Urbańska, Magda Krajewska, Marta Tomczyk, Kamila Szofa, Justyna Szlija, Katarzyna Piotrowska, Martyna Hetmańska, Monika Zielińska** – piłka ręczna, MKS Sambor – III miejsce w Mistrzostwach Polski Juniorek, udział w rozgrywkach I Ligi Kobiet (awans).

Nagrody otrzymali:

- **Aneta Skonieczna** – piłka ręczna, MKS Sambor – III miejsce w Mistrzostwach Polski Juniorek, reprezentantka Polski w kategorii Juniorek Młodszych;
- **Agnieszka Szlija** – piłka ręczna, MKS Sambor – III miejsce w Mistrzostwach Polski Juniorek, reprezentantka Polski;
- **Kamila Bieszek** – piłka ręczna, MKS Sambor – III miejsce w Mistrzostwach Polski Juniorek
- **Katarzyna Szlija** – piłka ręczna, MKS Sambor – III miejsce w Mistrzostwach Polski Juniorek, awans do rozgrywek I Ligi Kobiet;
- **Justyna Wiśniewska, Karolina Liawska, Urszula Czarnecka, Aneta Daniec, Małgorzata Narloch** – piłka ręczna, MKS Sambor – awans do I ligi kobiet;
- **Agnieszka Klamann, Izabela Żyła** – lekkoatletyka, UKS Krawiec – I m. w Finale Ogólnopolskich Igrzysk Młodzieży Szkolnej w Czwórboju Lekkoatletycznym dziewcząt;
- **Sara Wojciechowska** – wioślarstwo, KKS „UNIA” Tczew – srebrny medal Mistrzostw Polski Młodzików w konkurencji jedynek dziewcząt, srebrny medal Międzywojewódzkich Mistrzostw Młodzików w konkurencji jedynek dziewcząt;
- **Martyna Wasiek** – lekkoatletyka, UKS Krawiec – I m. w Finale Ogólnopolskich Igrzysk Młodzieży Szkolnej w Czwórboju Lekkoatletycznym dziewcząt, II m. indywidualnie w skoku wzwyż w Finale Ogólnopolskim w Czwórboju LA dziewcząt
- **Martyna Szymańska** – lekkoatletyka, UKS Krawiec – I m. w Finale Ogólnopolskich Igrzysk Młodzieży Szkolnej w Czwórboju Lekkoatletycznym dziewcząt, III m. indywidualnie w skoku wzwyż w Finale Ogólnopolskim w Czwórboju LA dziewcząt, III m. w skoku wzwyż w XIV Ogólnopolskich Czwartkach Lekkoatletycznych;

- **Karolina Alfuth** – lekkoatletyka, UKS Krawiec – I m. w Finale Ogólnopolskich Igrzysk Młodzieży Szkolnej w Czwórboju Lekkoatletycznym dziewcząt, II m. indywidualnie w skoku wzwyż w XIV Ogólnopolskich Czwartkach Lekkoatletycznych;
- **Klaudia Olek** – lekkoatletyka, UKS Krawiec – I m. w Finale Ogólnopolskich Igrzysk Młodzieży Szkolnej w Czwórboju Lekkoatletycznym dziewcząt
- **Łukasz Jurga** – skok o tyczce, AZS-AWFIS Gdańsk – II m. w Akademickich Mistrzostwach Polski i Mistrzostwach Polski Szkół Wyższych, II m. w Młodzieżowych Mistrzostwach Polski, V m. w Mistrzostwach Polski Seniorów
- **Patryk Dyller** – boks, MKS Wisła – I m. w Międzynarodowym Turnieju im. Józefa Kruży, I m. w Międzynarodowym Turnieju Nadziei Olimpijskich, II m. w Międzynarodowym Turnieju „Srebrne Rękawice”, III m. w Pucharze Polski, złoty medalista Ogólnopolskiej Olimpiady, zawodnik kadry narodowej Polski.

Nagrody dla trenerów:

- **Ryszard Kruża** – boks, MKS Wisła – trener Damiana Mielewczyka i Patryka Dyllera;
- **Robert Karnowski** – piłka ręczna, MKS Sambor – trener juniorek, które zdobyły III m. w Mistrzostwach Polski Juniorek, trener kobiet, które wywalczyły awans do I Ligi Kobiet;
- **Mariusz Marut** – pływanie, MKS Sambor – trener Roberta Kornackiego;
- **Edmund Antczak** – lekkoatletyka, Klub Lekkoatletyczny „LECHIA” Gdańsk – trener kadry narodowej kulomiotów;
- **Sabina Wasiek**, lekkoatletyka, UKS Krawiec – trener Agnieszki Klamann, Izabeli Żyła, Martyny Wasiek, Martyny Szymańskiej;
- **Elżbieta Olszewska-Duluk** – lekkoatletyka, UKS Krawiec – trener Karoliny Alfuth, Klaudii Olek, Natalii Radtke.

„Tczew – moja mała ojczyzna”

Przedkolaki na 750-lecie miasta

Dzieci odebrały nagrody podczas uroczystej sesji Rady Miejskiej z okazji Dnia Tczewa.

Jedenaścioro przedszkolaków otrzymało nagrody i wyróżnienia w konkursie plastycznym „Tczew – moja mała ojczyzna”. Konkurs zorganizowany przez Biuro Promocji Miasta to jedno z działań związanych z jubileuszem 750-lecia nadania Tczewowi praw miejskich.

Główną nagrodę zdobył **Maurycy Liss** z Niepublicznego Przedszkola „Akademia Krasnoludków”, **II miejsce** – **Jakub Sienkiewicz** z Niepublicznego Przedszkola „Jarzębinka”, **III miejsce** – **Agata Pustkowska** z Niepublicznego Przedszkola „Jodełka”.

Ponadto **wyróżnienia** otrzymali:

- **Jan Narloch** („Jarzębinka”)
- **Grzegorz Barski** („Akademia Krasnoludków”)

- **Klaudia Baranowska** i **Amelia Brzeska** (Niepubliczne Przedszkole „Chatka Puchatka”)
  - **Julia Pałkowska** („Chatka Puchatka”)
  - **Oskar Jurczyk** (Niepubliczne Przedszkole „Muszelka”)
  - **Julia Wykland** („Jarzębinka”)
- Wyróżnienie specjalne** przyznano **Jakubowi Armatowskiemu** z „Jarzębinki”.

Gratulujemy wszystkim laureatom!

„Jarzębinka” z certyfikatem na kolejne pięć lat

Partnerskie przedszkole

Niepubliczne Przedszkole „Jarzębinka” w Tczewie po raz drugi zdobyło certyfikat „Partnerskie przedszkole”. To jedyne w Tczewie i jedno z pięciu w województwie pomorskim przedszkole z takim certyfikatem.

Certyfikaty przyznaje Kapituła Ogólnopolskiego Programu „Partnerskie przedszkole” działająca pod skrzydłami Ośrodka Doskonalenia i Kształcenia Ustawicznego PARTNER w Zabrze. Jej prezesem jest Barbara Labuda.

Uroczystość wręczenia certyfikatów odbyła się 28 stycznia w Galerii Porczyńskich w Warszawie. W imieniu dyrektora przedszkola, **Janiny Mroczkowskiej**, dokument odebrała nauczycielka **Urszula Kaczmar**. Poprzedni certyfikat obowiązywał od 28 listopada 2003 r., obecnie przedłużono go do 1 stycznia 2014 r.

Certyfikat został ustanowiony, aby przedszkola mogły podnosić swoją jakość, aby promować najlepsze placówki służące rozwojowi dzieci, aby dać satysfakcję nauczycielom, rodzicom, dzieciom i propagować ideę partnerstwa.

By zdobyć certyfikat przedszkola muszą poddać się szczegółowej kontroli. – Na bieżąco oceniane są efekty pracy przedszkola i losy jego absolwentów,

organizacja procesu kształcenia i wychowania, opieka, współpraca z rodzicami, kadra, zarządzanie i organizacja w placówce – mówi **Janina Mroczkowska**. – Zdobyć certyfikatu bardzo zwiększyło zainteresowanie rodziców naszym przedszkolem, a to mobilizuje nas do ciągłej poprawy jakości naszych usług. Kluczową sprawą jest partnerstwo czyli wzajemne relacje przedszkola, jego wszystkich pracowników z rodzicami i dziećmi, otwarcie się przedszkola na najbliższe środowisko, spełnianie oczekiwań, jakie mają wobec nas rodzice.

Do „Jarzębinki” uczęszcza obecnie 170 dzieci. Przedszkole, czynne jest w godz. 5.30-17.00. Wszystkie grupy uczą się języka angielskiego, a 5- i 6-latkowie także niemieckiego. Przedszkolaki objęte są też profilaktyczną gimnastyką korekcyjną zajęciami rytmiczno-muzycznymi, opieką lekarską,

Urszula Kaczmar odbiera certyfikat dla przedszkola „Jarzębinka”.

Uwaga rodzice!

Zapisy do przedszkola

Harmonogram prac związanych z naborem dzieci do przedszkoli publicznych i niepublicznych na rok szkolny 2009/2010:

➤ **2.03.2009 r. – 31.03.2009 r. – wydawanie i przyjmowanie kart zgłoszenia dziecka do przedszkola we wszystkich placówkach.**

Rodzice, którym została przyznana I grupa inwalidztwa powinni potwierdzić ten fakt stosownymi zaświadczeniami.

Rodzice samotnie wychowujący dzieci powinni złożyć stosowne oświadczenie.

➤ **Ostatni dzień roboczy kwietnia (tj. 30 kwietnia 2009 r.) – dzień, w którym na tablicach ogłoszeń w poszczególnych przedszkolach będą wywieszane imienne listy dzieci przyjętych do przedszkola.**

Dzieci przyjmowane są do przedszkoli, zgodnie z ustawą o systemie oświaty, w wieku od 3 do 6 lat. Rekrutacja odbywa się co roku w oparciu o zasadę powszechnej dostępności.

W przedszkolach będą tworzone listy rezerwowe dzieci (o kolejności na liście decydować będzie kolejność zgłoszeń).

W czasie roku szkolnego przyjmowanie dzieci odbywać się będzie na zasadzie kolejności na liście rezerwowej.

**Znakomite opinie
o książce „Moje spotkania
z papieżem Janem Pawłem II”.
Praca zbiorowa pod red.
Jana Kulasa**

Książka „Moje spotkania z papieżem Janem Pawłem II”, zawierająca relacje i wspomnienia wielu tczewian, doczekała się znakomych recenzji i uznania ze strony najwyższych przedstawicieli Kościoła. Niewątpliwie książka ta pięknie uświetniła 30. rocznicę wyboru Papieża-Polaka.

Publikacja uzyskała dwie bardzo pozytywne recenzje ks. prof. dr hab. Roberta Kaczorowskiego i prof. dr hab. Kazimierza Kossak-Głowczewskiego. Arcybiskup Tadeusz Gocłowski uznał ją za „ciekawą i wartościową”. Książki pogratulował posłowi J. Kulasowi także biskup włocławski Wiesław Mering.

Rektor Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego ks. prof. dr hab. Stanisław Wilk następująco ocenił publikację: „Gratuluję tej bardzo pięknej i twórczej inicjatywy. Jestem pod wrażeniem zebranych tekstów, ogromnej pracowitości P.T. Autorów oraz zawartych w niej budujących wiarę świadków”.

Arcybiskup Metropolita Warszawski Kazimierz Nycz napisał: „Zapewniając o modlitwie przesyłam pasterskie błogosławieństwo na podjęty trud w przygotowaniach kolejnej publikacji o Ojcu Świętym”.

Arcybiskup Metropolita Krakowski, kardynał Stanisław Dziwisz, w liście przesłanym do posła Jana Kulasa napisał: „Bardzo dziękuję za przesłaną mi książkę pod Pana redakcją <<Moje spotkania z papieżem Janem Pawłem II>>. Gratuluję i życzę Bożego błogosławieństwa w następnych pracach”.

Na zakończenie warto przytoczyć piękne słowa biskupa pelplińskiego Jana B. Szłagi. W przedmowie do książki „Moje spotkania z papieżem Janem Pawłem II” napisał on: „Mam okazję pogratulować panu Posłowi Janowi Kulasowi tej książki i życzyć, ażeby znalazła żywy oddźwięk u czytelników różnych pokoleń i różnych stanów, wszak jest adresowana do wszystkich, którzy chcą pogłębić wiedzę i widzenie osoby Jana Pawła II”.

**Biuro Poselskie
Posła Jana Kulasa**

Z działalności posła Ziemi Tczewskiej Jana Kulasa

W sejmie o Lechu Bądkowskim

Poniżej prezentujemy fragmenty oświadczenia poselskiego dotyczącego pamięci wybitnego pisarza, dziennikarza, Pomorzana i prekursora samorządności – Lecha Bądkowskiego, w 25. rocznicę jego śmierci.

Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie, największa organizacja pozarządowa na Pomorzu, ogłosiło rok 2009 – „Rokiem Lecha Bądkowskiego”.

Lech Bądkowski był Pomorzaniem i gdańszczaninem, wybitnym pisarzem pomorskim, cenionym publicystą, myślicielem, twórcą idei i wychowawcą oraz współtwórcą demokracji. Wiele jemu zawdzięcza NSZZ „Solidarność”. Był jednym z głównych założycieli Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego. Kiedy ćwierć wieku temu chowano Lecha Bądkowskiego (umarł 24.02.1984 r.), żegnało go około 5 tysięcy Pomorzan, „zrzeszeńców” i członków NSZZ „Solidarność”. Taki pogrzeb w Gdańsku, w okresie stanu wojennego, był niewątpliwie wielką manifestacją wolności. Na mogile Bądkowskiego stała rzeźba kaszubskiego „Gryfa” z napisem: „Lech Bądkowski – pisarz, żołnierz, obywatel”.

Lech Bądkowski urodził się 24 stycznia 1920 r. w Toruniu. W tym mieście ukończył Gimnazjum Klasyczne im. M. Kopernika. Po maturze odbył służbę wojskową w Szkole Podchorążych. Po okresie okupacji, całe dorosłe życie spędził na Pomorzu Gdańskim. Uczestniczył w kampanii wrześniowej i bitwie nad Bzurą. Na emigracji wyróżnił się jako żołnierz i oficer Polskich Sił Zbrojnych. Został m.in. odznaczony orderem wojennym *Virtuti Militari*. W 1946 r. Bądkowski powrócił z Londynu do kraju. Jeszcze w Wielkiej Brytanii napisał i wydał cenną broszurę pt. „Pomorska myśl polityczna”.

Lech Bądkowski ukończył Wyższą Szkołę Handlu Morskiego w Sopocie (1949) oraz prawo na Uniwersytecie Łódzkim (1951). Zawsze też zachęcał młodzież do studiowania.

W czasach PRL rozwinął swój bogaty talent literacki i dziennikarski. Napisał około 30 książek i broszur oraz ponad 1000 artykułów, głównie o tematyce morskiej i pomorskiej. Do cennej literatury przeszły tak znaczące książki jak: „Bitwa trwa” (pięć wydań), „Żołnierze znad Bzury”, „Odwrocona kotwica”, „Połów nadziei”, „Słowińcy”, „Sygnet Świętopętka”, „Chmury”, „Młody książę”, „Wesoło w tropikach” i „Huśtawka”. W tzw. drugim obiegu Bądkowski opublikował szkice polityczne „Kaszubsko-pomorskie drogi” i „Twarzą do przyszłości”. Przetłumaczył również na język polski arcydzieło literatury kaszubskiej pt. „Życie i przygody Remusa” Aleksandra Majkowskiego. W Związku Literatów Polskich miał Bądkowski ugruntowaną pozycję, szanowaną i niezależnego pisarza.

W 1956 r. Lech Bądkowski współorganizował Zrzeszenie Kaszubskie, które w 1964 r. przybrało znaną nazwę: Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie. Założył także, do dziś funkcjonujący, Klub Studencki „Pomorania”. W 1968 r. Bądkowski wraz z Różą Ostrowską ogłosił protest przeciwko wydarzeniom marcowym. W drugiej połowie lat 70. nawiązał bliską współpracę z opozycją demokratyczną. W ciągu 20-30 lat Bądkowski wychował dziesiątki niezależnej młodzieży pomorskiej – na czele z obecnym premierem Donaldem Tuskiem. Jego działalność wzbudziła duże zainteresowanie służby bezpieczeństwa. Założono Bądkowskiemu podsłuch w mieszkaniu i w pracowni, a w aktach SB otrzymał on pseudonim „Inspirator”.

W pamiętnym sierpniu 1980 r. Bądkowski jako przedstawiciel literatów Wybrzeża oficjalnie poparł strajkujących w Stoczni Gdańskiej im. Lenina. Na prośbę Lecha Wałęsy został on Członkiem Prezydium Międzyzakładowego Komitetu Strajkowego (MKS) i rzecznikiem prasowym. Następnie współtworzył pierwszą strukturę Związku „Solidarność”, głównie na Pomorzu Gdańskim.

W 1981 roku Lech Bądkowski uruchomił ogólnopolski tygodnik społeczno-kulturalny pt. „Samorządność”, obejmując funkcję redaktora naczelnego. Pismo wydawano w nakładzie ćwierć miliona egzemplarzy! Ta inicjatywa i wcześniej-sza publicystyka wyraźnie świadczą, że Bądkowski był prekursorem idei samorządowej i nowoczesnego regionalizmu. W stanie wojennym Lech Bądkowski stał się oparciem moralnym dla wielu ludzi. Szczególnie starał się pomagać młodym ludziom w znalezieniu pracy. Potem młodzi ludzie tygodniami pełnili dyżur przy jego łóżku w trakcie choroby nowotworowej. Nie zabrakło wśród nich obecnego premiera RP.

W moim przekonaniu Lech Bądkowski dobrze i szacownie zasłużył się Polsce i Pomorzu. Dla młodego pokolenia, z którym był tak mocno związany, Bądkowski może być nadal wzorem godnym naśladowania!

Poseł Jan Kulas

Młodzieżowa Rada Miasta

Nowe pomysły na nową kadencję

Członkowie Młodzieżowej Rady Miasta Tczewa wybrali Mateusza Dziudziela na swojego przedstawiciela do Ogólnopolskiej Federacji Młodzieżowych Samorządów Lokalnych. Na ostatniej sesji rozmawiano też o tegorocznych planach młodzieżowych samorządowców.

W planach MRM jest zorganizowanie koncertu muzycznego po to, by wypromować zespoły, które nie są w stanie samodzielnie zorganizować sobie koncertu i zaprezentować się szerszej publiczności. Młodzież liczy na współpracę z Centrum Kultury i Sztuki oraz I LO.

Inny pomysł to zorganizowanie konkursu fotograficznego. Podobny konkurs odbył się już w ubiegłym roku (przy współpracy z Centrum Wystawienniczo-Regionalnym Dolnej Wisły) i cieszył się dużym powodzeniem.

W planach MRM jest również zachęcenie dorosłych do większej współpracy

Radna Gertruda Pierzynowska zaprosiła młodzież na posiedzenie Komisji Społecznej Rady Miejskiej.

z młodzieżą. Młodzi ludzie chcieliby co roku ogłaszać konkurs na „Przyjaciela młodzieży” oraz „Nauczyciela roku”. Trwają prace nad regulaminem obu konkursów.

Na styczniowej sesji MRM gościła radna Gertruda Pierzynowska. Radna podzieliła się z młodzieżą swoimi doświadczeniami z pracy samorządowej i zaprosiła młodzież na posiedzenia Komisji Społecznej Rady Miejskiej.

Wnioski do 30 września

Dotacje na konserwację zabytków

Do Prezydenta Miasta Tczewa wpłynął wniosek o przyznanie dotacji na przeprowadzenie prac konserwatorskich przy barokowej ambonie kościoła farnego p.w. Podwyższenia Krzyża Św. w Tczewie.

Przypominamy, że termin składania wniosków o przyznanie dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków znajdujących się na terenie miasta Tczewa na rok 2010 ubiega z dniem 30 września 2009 r. Wniosek o przyznanie dotacji wpłynął, zgodnie z uchwałą nr XXXI/292/2005 Rady Miejskiej w Tczewie z dnia 28 kwietnia 2005 r. w sprawie przyjęcia zasad i trybu udzielania i rozliczania dotacji na prace konserwatorskie, restaurator-

skie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków znajdujących się na terenie miasta Tczewa oraz uchwałą nr XL/355/2006 Rady Miejskiej w Tczewie z dnia 26 stycznia 2006 r. zmieniającą uchwałę w sprawie przyjęcia zasad i trybu udzielania i rozliczania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków.

Treść w/w uchwał znajduje się w BIP Urzędu Miejskiego w Tczewie (www.bip.tczew.pl)

Odszedł autor „Tczewskiego Genius Loci”

Pod koniec stycznia dotarła do nas smutna wiadomość o śmierci prof. zw. dra hab. Stanisława Mrozka, wybitnego historyka i wykładowcy. Urodził się on w 1929 r. w Tczewie. Przez wiele lat był kierownikiem Zakładu Historii Starożytnego Instytutu Historii Uniwersytetu Gdańskiego. Należał do wielu stowarzyszeń naukowych w kraju i za granicą. W jego dorobku naukowym znajduje się szereg książek i artykułów dotyczących dziejów starożytnego Rzymu, m.in. „Dewaluacja pieniądza w starożytności grecko-rzymskiej” (Wrocław 1978), „Prywatne rozdawnictwo pieniędzy i żywności w miastach Italii w okresie wczesnego cesarstwa” (Poznań 1973), „Ostatni wódz Republiki. Życie i działalność Lucjusza Licyniusza Lukullusa” (Gdańsk 2003). Stanisław Mrozek był również pisarzem. Spod jego pióra wyszły na-

stępujące powieści: „Parabellum” (Warszawa 1979), „Między gruszą a wojnami” (Gdańsk 1990), „Szczipakiem do piekła” (Gdańsk 2002) oraz „Miały czas” (Warszawa 2008).

W 2004 roku, nakładem wydawnictwa „Marpress”, ukazała się jego książka „Tczewski Genius Loci”. W niezwykle barwny sposób przedstawił on ciekawostki z bogatej historii rodzinnego miasta Tczewa, obierając sobie za motyw przewodni rzekę Wisłę. Autor wykorzystał bogatą bazę źródłową m.in.: kroniki, księgę gruntową, prasę oraz wspomnienia swego ojca, który w latach międzywojennych był woźnym w tczewskim domu towarowym „Bazar” i prezesował Towarzystwu Ludowemu w Tczewie.

Stanisław Mrozek zmarł 29 stycznia 2009 roku. Został pochowany 3 lutego na cmentarzu Łostowickim w Gdańsku.

Komunikat społecznego komitetu budowy statku

„Społeczny komitet budowy śródlądowego statku pasażersko-wycieczkowego w Tczewie” informuje o pracy w okresie od 25.10 do 31.12.2008 r.

1. Na siedem pytań o cenę za opracowanie projektu dokumentacji klasyfikacyjnej budowy statku, ofertę w ustalonym na 15 listopada 2008 r. terminie, złożyło jedno biuro projektów z Wrocławia. Powołana komisja rozpatrzyła ofertę i za protokołem z dnia 5.12.2008 r., oferta została przyjęta do realizacji. Komitet oczekuje na przedstawienie projektu umowy.

2. 15.12.2008 r. w CWRDW w Tczewie odbyło się zebranie konwentu Prezydium Komitetu z następującym porządkiem obrad:

- przedstawienie dotychczasowych działań Prezydium Komitetu;
- informacja o zajętych stanowiskach przez samorządy nadwiślańskie i biznes;
- informacja o wyborze biura projektów i cenie opracowania projektu;
- propozycja planu działań Komitetu na 2009 r.
- dyskusja

Podjęto uchwałę nr 3/08 akceptującą dotychczasową pracę Komitetu oraz zatwierdzono plan działania na 2009 r.

3. Zgodnie z ustaleniami ze spotkania roboczego, które odbyło się 29 września 2008 r., pt. „Budujemy statek”. Komitet w grudniu zakończył opracowanie programu operacyjnego budowy statku w ramach programu rozwoju turystyki wodnej „Pętla Żuław”. Materiały przekazano do druku.

- 4. Plan działania przewiduje:
- uzyskanie pozwolenia z Urzędu Marszałkowskiego Woj. Pomorskiego na zbiórkę publiczną;
- pozyskanie sponsorów na częściowe sfinansowanie opracowania dokumentacji;
- organizację zbiórek publicznych;
- wybór koordynatora spośród samorządów;
- zawarcie porozumienia w sprawie przyszłego armatora;
- poszukiwanie stoczni na wybudowanie statku.

Komitet dziękuje pracownikom Urzędu Miejskiego i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Tczewie za udzieloną pomoc w społecznym opracowaniu programu budowy statku.

Tadeusz Wrycza
Przewodniczący Komitetu

• Co dobre, to nasze

„Co dobre, to nasze” – to hasło przyświecać będzie spotkaniu organizowanemu przez radną Gertrudę Pierzynowską. Podczas imprezy, która odbędzie się 10 marca w restauracji La Grotta na Suchostrzygach na gości czekać będzie pokaz wyrobów polskich producentów, degustacja, występ zespołu muzycznego. Impreza ma cel charytatywny. Za pozyskane pieniądze zakupiony zostanie sprzęt sportowy dla dzieci z ubogich rodzin.

Urząd Miejski w Tczewie – Wydział Spraw Komunalnych

PRACOWNIA EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

83-110 Tczew, ul. Obr. Westerplatte 3, tel./fax (058) 531 76 41
www.pee.tczew.pl e-mail: pee@um.tczew.pl

Jak działała Pracownia Edukacji Ekologicznej w 2008 roku

Organizacje i placówki zajmujące się edukacją ekologiczną od lat czynią starania o zmianę sposobu traktowania środowiska. W XIX i XX wieku, w epoce intensywnej industrializacji i rozwoju surowco- i energochłonnych technologii, Ziemia – w ocenie większości społeczeństw świata – stanowiła niewyczerpalne źródło surowców, które można było przetwarzać i eksploatować bez ograniczeń. Zmiana świadomości ukształtowanej przez lata w dawnych realiach jest procesem przebiegającym bardzo wolno. Pracownia Edukacji Ekologicznej od lat popularyzuje wiedzę o tych problemach. Dzięki pomocy finansowej Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej jesteśmy w stanie szerzyć interdyscyplinarną wiedzę o środowisku, funkcjonowaniu przyrody, skutkach antropopresji.

Pracownia Edukacji Ekologicznej podejmuje szereg działań mających na celu podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa, podejmuje i koordynuje działania edukacyjno-promocyjne oraz informacyjne w zakresie wdrażania zasad zrównoważonego rozwoju. Treści merytoryczne realizowane poprzez różne formy działalności PEE można sprecyzować w następujących obszarach (przyjętych do realizacji na 2008 rok):

- Zdrowy styl życia
- Dzień Ziemi
- Ochrona środowiska
- Ochrona wód i ich racjonalne wykorzystanie
- Ochrona powietrza
- Ochrona gleby i kształtowanie terenu
- Rozwój zrównoważony
- Selektywna gospodarka odpadami

W realizacji zagadnień w 2008 r. zastosowano różnorodne formy edukacji np.: zajęcia i warsztaty w pracowni, projekcje filmów, konkursy, zajęcia terenowe, kilkudniowe warsztaty ekologiczne, prezentacje, akcje, kampanie, happeningi, imprezy integracyjne, przeglądy twórczości. Adresatami tych działań byli przede wszystkim uczniowie szkół podstawowych i gimnazjów oraz dzieci przedszkolne. Nie zabrakło również innych mieszkańców naszego miasta – licealistów, słuchaczy tczewskiego Uniwersytetu III Wieku, podopiecznych FIS – „Kawiarenka dla seniora” oraz nauczycieli. Nauczyciele we współpracy z PEE byli współtwórcami większości działań, które odbywały się na terenie szkół. Byli oni również beneficjentami warsztatów terenowych, szkoleń w PEE oraz warsztatów, które odbywały się w placówkach współpracujących z pracownią.

Zdrowy styl życia

W ramach zrozumienia związku przyczynowo-skutkowego: „zdrowe środowisko – zdrowy człowiek” oraz promocji zdrowego stylu życia i kształtowania postaw prozdrowotnych zrealizowano:

Przygoda z Przyrodą – zajęcia młodego ekologa

- Zimowisko pt. „Zmarnotrawić czy odzyskać czyli dwa życia jednej rzeczy”

Uczestnicy wzięli udział w zajęciach z zakresu edukacji ekologicznej dotyczących zrównoważonego gospodarowania materia. Zapoznali się z koniecznością i sposobami segregacji odpadów, dowiedzieli się o przyczynach takich działań oraz poznali dalszy los odzyskanych surowców.

W zajęciach w pracowni uczestniczyło 548 dzieci.

W konkursie plastycznym (na ww temat) – 681 uczestników.

W zajęciach terenowych – 201 dzieci.

- Letnie półkolonie pt. „Zdobycy łądów czyli o czym szumią drzewa”
- Na zajęciach edukacyjnych dzieci zapoznali się ze znaczeniem zasobów roślinnych dla dalszego utrzymania życia na naszej planecie, dowiedziały się o przyczynach i skutkach zmniejszania się obszarów leśnych, poznały najważniejsze gatunki drzew oraz sposoby odzyskiwania makulatury.

Z zajęć edukacyjnych w pracowni skorzystało 494 dzieci.

Na wyjazdowe zajęcia terenowe wyjechało 356 półkolonistów.

W ramach obchodów **Dnia Ziemi** odbyły się:

- IX edycja Miejskiego Konkursu Ekologicznego
Udział wzięło 38 uczniów z szkoły podstawowej oraz z gimnazjów.
- I edycja konkursu „Przyrodnicze zmagania z ortografią”
Udział wzięło 78 uczniów w 3 kategoriach – szkoły podstawowe, gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne.
- VIII edycja Miejskiego Konkursu literacko-przyrodniczego pt. „Z ekologią za pan brat”. Udział wzięło 63 uczniów ze szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych.
- Miejski konkurs plastyczno-ekologiczny pt. „Figura czyli coś z niczego” dla placówek oświatowych Tczewa. W konkursie wzięło udział 14 placówek. W ramach **Dnia Ochrony Środowiska** przeprowadzono:

- V edycję Międzyszkolnego Konkursu Wiedzy Przyrodniczo-Ekologicznej pt. „Przyjaciel Przyrody” (dla dzieci z klas II i III wszystkich szkół podstawowych). Udział wzięło 42 dzieci.
- Przegląd umiejętności wokalnych i aktorskich dzieci przedszkolnych

Uczniowie z SP 12 na festiwnych warsztatach terenowych na torfowiskach Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego.

o tematyce ekologicznej pt. „Pory roku w piosence”. Przedszkola reprezentowało 45 dzieci.

- Zajęcia edukacyjne w pracowni – zajęcia ściśle związane z tematyką ochrony przyrody (od form ochrony przyrody, poprzez poszczególne obszary Ziemi o dużym znaczeniu dla całej ludzkości, ochronę gatunkową, aż po przyrodę naszego regionu) oraz ekologiczne znaczenie organizmów dla życia na Ziemi. Udział wzięło 303 osoby – uczniowie szkół podstawowych i przedszkolaki.

Ochrona wód

- Zajęcia w pracowni:
  - a) Projekcje filmu o zanieczyszczeniu wód i jego skutkach połączone z prezentacją i dyskusją na temat „Przemieszczania się metali ciężkich oraz innych szkodliwych substancji w środowisku” przeprowadzono dla 184 osób – podopiecznych FIS oraz gimnazjalistów.
  - b) Zajęcia z filmem o życiu zwierząt w wodzie dla uczniów szkoły podstawowej – 44 osoby.
- Projekt realizowany przy współpracy z MIR w Gdyni – finansowany przez WFOŚ i GW „Minimonitoring wód przybrzeżnych Zatoki Gdańskiej w okolicach Gdyni 2008” skorzystało 14 grup z Tczewa czyli 261 uczniów ze szkół wszystkich poziomów nauczania.
- Warsztaty w Oceanarium zorganizowano dla 40 gimnazjalistów oraz 46 przedszkolaków

Ochrona powietrza

Zajęcia w pracowni dotyczące zagadnień związanych z ochroną powietrza realizowano głównie dla uczniów gimnazjów. Uczestniczyło w nich 267 uczniów.

Ochrona gleby i kształtowanie terenu.

Zajęcia w pracowni nt. racjonalnego gospodarowania surowcami mineralnymi – skorzystało 57 uczniów szkoły podstawowej.

Zajęcia w terenie, wyjazdowe warsztaty ekologiczne:

Urząd Miejski w Tczewie – Wydział Spraw Komunalnych

PRACOWNIA EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

83-110 Tczew, ul. Obr. Westerplatte 3, tel./fax (058) 531 76 41
www.pee.tczew.pl e-mail: pee@um.tczew.pl

Zimowisko 2009

„Najcenniejsza na planecie czyli jak ratować wodę”.

W Pracowni Edukacji Ekologicznej dla uczestników zimowisk odbyły się zajęcia z zakresu edukacji ekologicznej dotyczące zrównoważonego gospodarowania zasobami przyrodniczymi naszej planety pod hasłem „Najcenniejsza na planecie czyli jak ratować wodę”. Uczestnicy zajęć zapoznali się z przykładami negatywnych działań człowieka wobec środowiska, dowiedzieli się o znaczeniu zasobów wodnych dla prawidłowego funkcjonowania systemu naszej planety oraz mogli poznać rolę samej przyrody w oczyszczaniu wody.

Poza zajęciami w PEE uczestnicy zimowisk wyjechali na zajęcia terenowe do obiektów zajmujących się edukacją ekologiczną związaną z ochroną wód – Pomorski Park Naukowo-Technologiczny, Oceanarium w Gdyni. Niektóre grupy odwiedziły też Muzeum Miody w Skowarczu.

Dodatkową atrakcją był konkurs plastyczny z nagrodami pt. „Woda – najcenniejsza na planecie”.

- Warsztaty – zajęcia terenowe pt. „Śladami antropopresji na wybrzeżu Bałtyku” prowadzone były przy Klifie Orłowskim. Skorzystało z nich 39 uczniów.
- W wyjazdach do zielonych szkół udział wzięło – 197 uczniów klas III-VI. Uczniowie wyjeżdżali na 5-dniowe warsztaty ekologiczne organizowane przez placówki finansowane przez WFOŚ i GW – Zielona Szkoła w Schodnie i Błękitna Szkoła we Władysławowie oraz placówki komercyjne – w Tleniu i Nowej Wsi Przywidzkiej.
- Wyjazdy do miejsc turystycznych i cennych przyrodniczo – 91 uczniów wzięło udział w wyjazdach kilkudniowych oraz 101 osób w wyjazdach jednodniowych

Rozwój zrównoważony

Odbyły się:

- Kurs „Zrównoważony rozwój regionu bałtyckiego” (4 z 10 części) w ramach BALTIC UNIVERSITY PROGRAMME (Droga do ekorozwoju – rys historyczny; Energia – od paliw kopalnych do zrównoważonych źródeł energii; Człowiek i przepływy materii – w kierunku zrównoważonego gospodarowania materiają; Żywność i surowce roślinne – zrównoważone rolnictwo, leśnictwo i rybołówstwo)
- Kampania edukacyjna i promocyjna „EUROPEJSKI TYDZIEŃ ZRÓWNOWAŻONEGO TRANSPORTU oraz EUROPEJSKI DZIEŃ BEZ SAMOCHODU”. Sprawozdanie z tych działań zostało opublikowane w wydawnictwie Ministerstwa Środowiska „Czyste powietrze dla wszystkich – raport końcowy”. Wśród uczniów różnych szkół rozprowadzono 60 plakatów „Czyste powietrze dla wszystkich”, 300 ulotek, 500 naklejek, 100 światełek odbłaskowych i in. materiałów promocyjnych – informacyjnych (filmy DVD, książki, broszury) pozyskanych dzięki udziałowi PEE w projekcie „Miasto w ruchu” prowadzonemu przez Instytut Spraw Obywatelskich w Łodzi (finansowane przez Ministerstwo Środowiska).

W zakresie selektywnej gospodarki odpadami zrealizowane zostały programy i konkursy, które zostały szcze-

gółowo przedstawione w poprzednim numerze „Panoramy”. Prowadzona była promocja selektywnej zbiórki odpadów podczas zajęć i prezentacji. Uczestnicy otrzymali podstawowe wiadomości na temat gospodarki odpadami. Przewodnikami po prawidłowo prowadzonej selektywnej zbiórce byli zabawni bohaterowie kreskówki. W sumie przeszkolono 812 osób w różnym wieku.

Przeprowadzono szkolenie dla nauczycieli na terenie Stacji Ornitologicznej w Górkach Wschodnich na temat obszarów europejskiej sieci ekologicznej NATURA 2000 połączone z całodziennymi zajęciami terenowymi w rezerwach „Ptasi Raj” i „Mewia Łacha”.

Na bieżąco prowadzona była współpraca z organizacjami odzysku (RECAL, REBA), punktami skupu surowców wtórnych, przedsiębiorstwami: ZUOS Tczew, SITA, ZUK Tczew, Technika sp. z o.o. i innymi.

Przekazywaliśmy mieszkańcom informacje dot. lokalnej gospodarki odpadami komunalnymi i niebezpiecznymi oraz o efektach selektywnej zbiórki surowców.

Pozostałe zajęcia prowadzone przez Pracownię:

- „Czym zajmuje się ekologia?” – zajęcia edukacyjne z użyciem różnorodnych narzędzi multimedialnych, których celem jest wprowadzenie nowych uczestników w tematykę ekologiczną i zachęcenie ich do kontynuacji uczestnictwa w różnych formach edukacji proponowanych przez pracownię. W 2008 r. wzięło w nich udział 138 uczestników (przedszkola i młodsze klasy szkoły podstawowej).
- Seria zajęć popularna wśród najmłodszych uczestników związana z fenologicznymi zmianami w przyrodzie w różnych porach roku (np. „Zwiastuny wiosny”, „Barwy jesieni”, „Zdarzyło się w październiku...”). Wzięło w niej udział 113 osób.
- Dużym zainteresowaniem wśród dorosłych słuchaczy cieszyły się prezentacje i warsztaty poświęcone podstawom selektywnej zbiórki surowców oraz szkodliwym substancjom w środowi-

sku. Udział w nich wzięło 204 osoby.

Nadal realizowane były projekty ponadregionalne. Najważniejszym z nich było **Sprzątanie Świata – Polska 2008** pod hasłem „Ziemia w Twoich rękach” – w organizowanej przez PEE akcji na terenie naszego miasta uczestniczyło 5080 uczniów oraz mieszkańcy. Tym razem zebrano 1400 kg odpadów.

W 2008 roku podjęto lub kontynuowano współpracę z placówkami lub organizacjami, dzięki której dzieci i młodzież naszego miasta mogli być beneficjentami ciekawych projektów lub uczestnikami zajęć finansowanych zewnętrznie:

- Morski Instytut Rybacki – Sekcja Edukacji (projekt „Minimonitoring wód przybrzeżnych Zatoki Gdańskiej w 2008 roku”)
- Stacja Ornitologiczna w Górkach Wschodnich oraz Krajowa Centrala Obrączkowania Ptaków (zajęcia edukacyjne dla dzieci oraz szkolenie „NATURA 2000” dla nauczycieli)
- Zarząd Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego i Zielona Szkoła w Schodnie (pięciodniowe warsztaty ekologiczne dla dzieci i młodzieży)
- Zarząd Nadmorskiego Parku Krajobrazowego i Błękitna Szkoła we Władysławowie (pięciodniowe warsztaty ekologiczne dla dzieci i młodzieży)
- Polski Klub Ekologiczny Zarząd Główny (Projekt aktywnej edukacji obywatelskiej „Formy ochrony przyrody w Polsce”)
- Uniwersytet Gdański (Baltic University Programme – kursy „Zrównoważony rozwój regionu bałtyckiego” dla nauczycieli)
- Ministerstwo Środowiska – Departament Edukacji Ekologicznej (kampania edukacyjna Europejski Tydzień Zrównoważonego Transportu)
- Instytut Spraw Obywatelskich w Łodzi (działania związane ze zrównoważonym transportem w ramach projektu „Miasto w ruchu”)

W 2008 r. z różnych form edukacji ekologicznej przeprowadzonych przez Pracownię Edukacji Ekologicznej skorzystało 11 174 osoby.

W Tczewie żyli, w Tczewie byli...

Roman Landowski (1937-2007)

22 sierpnia 2007 r. odszedł od nas wybitny, honorowy obywatel naszego miasta – Roman Landowski. W opinii wielu uznanych autorytetów był to jeden z najwybitniejszych, jeśli nie najwybitniejszy regionalista Kociewia. Z pewnością zasłużył na miano najbardziej uznanego literata regionu. Pozostawił po sobie bogaty dorobek. Inspiracją dla wielu jego utworów była historia i kultura kociewska. Dzięki temu przyczynił się do rozpowszechnienia wiedzy o regionie w całym kraju. W Tczewie spędził 50 lat swojego życia.

Roman Landowski urodził się 25 listopada 1937 r. w Świeciu nad Wisłą. Jego rodzina przeniosła się tam z Tczewa na dwa lata przed jego urodzinami. Wychowywał się w rodzinie kolejarzy. Szczęśliwe dzieciństwo przerwał wybuch drugiej wojny światowej, której koniec okazał się dla rodziny Landowskich tragiczny. W wyniku polityki sowieckiej wobec ludności Pomorza, ojciec Konrad Landowski został zesłany na Ural. Zmarł tam w obozie w Złotousku w wyniku panującej epidemii czerwonki.

Ciężkie doświadczenia, jakie stały się udziałem rodziny, przyczyniły się do pogorszenia stanu zdrowia matki Urszuli, która zdecydowała o przeniesieniu się wraz z synem do krewnych w Tczewie. Tu Roman ukończył szkołę podstawową, a następnie Technikum Handlowe. Podjął też swoją pierwszą pracę w Powiatowym Związku Gminnych Spółdzielni „Samopomoc Chłopska”, a następnie w Państwowym Przedsiębiorstwie „Dom Książki”. Podczas służby wojskowej w Bydgoszczy zadebiutował w 1958 r. jako poeta w czasopiśmie „Żołnierz Polski Ludowej”. Wkrótce wystąpił również po raz pierwszy w radiu.

Rok 1960 był jednym z przełomowych w życiu pisarza. W święto Bożego Narodzenia poślubił Amelię Michałkiewiczównę, którą znał od dzieciństwa. Z tego małżeństwa urodziło się dwoje dzieci – córka Alina i syn Janusz.

Trudno wymienić wszystkie formy działalności człowieka o tak wielu zainteresowaniach. Był jednym z założycieli Towarzystwa Miłośników Ziemi Tczewskiej, Poradni Metodycznej Pracy Kulturalno-Oświatowej, Dyskusyjnego Klubu Filmowego „Sugestia” oraz Kociewskiego Kantoru Edytorskiego.

W latach 1964-1978 prowadził, założoną przez siebie, Scenę Literacką „Propozycje”. Ten amatorski teatr uzyskał renomę w kraju. Istniały nawet plany zorganizowania stałej sceny w Tczewie.

W 1975 r. podjął pracę w Miejskiej Bibliotece Publicznej jako bibliotekarz. Sześć lat później został jej dyrektorem, którą to funkcję pełnił do 1985 r. W okresie tym dał się poznać jako dobry organizator. W dużej mierze to właśnie dzięki jego staraniom na potrzeby biblioteki zaadaptowano zabytkowy budynek po byłym sądzie powiatowym przy ulicy Jarosława Dąbrowskiego.

Przez wiele lat kierował Kociewskim Kantorem Edytorskim – Sekcją Wydawniczą Miejskiej Biblioteki Publicznej. Starał się również o wydanie czasopisma regionalnego dla Kociewia. Latem 1986 r. jego marzenie się urzeczywistniło – wydano pierwszy numer „Kociewskiego Magazynu Regionalnego”, którego był redaktorem. Pracę w Tczewie łączył jednocześnie z funkcją redaktora Wydawnictwa Diecezjalnego w Pelplinie. W okresie tym w obu wydawnictwach zredagował okolo stu książek. Współpracował również

z kilkoma czasopismami w których publikował swoje artykuły.

Sz szczególnie cenną spuścizną pozostawił w literaturze. Był autorem 17 publikacji książkowych.

Debiutował w 1981 roku powieścią pt. „Ziemia czeka na dłoń”. Do szczególnie cenionych należą również baśnie „Jasna i Derśław”, „Łabędzi lot Damroki”, „Cierpki smak rajskiego jabłka” oraz wznowiona ostatnio popularna historia Tczewa „Tczew. Spacer w czasie i przestrzeni”.

W życiu prywatnym był bardzo skromnym człowiekiem. Pogodą ducha i życzliwością zaskarbiał sobie serca ludzi, których napotykał na swojej drodze. Chętnie pomagał młodym twórcom, wielokrotnie zasiadał jako juror w konkursach literackich. W chwilach wolnych chętnie obcował z naturą. Uwielbiał długie spacerować po łąkach i lasach naszego regionu. Marzenie o zamieszkaniu za miastem w leśnej okolicy zrealizował pod koniec swojego życia kiedy to przeniósł się do Czarnej Wody.

Michał Maryniak

Bibliografia:

Glinkowski C., *Przywróćmy Pamięć, Tczew 2008.*

Dziennik Bałtycki, 23.08.2007.

Dziennik Bałtycki, 31.10.2007.

Kociewski Magazyn Regionalny, nr 4, 2007

Szwoch R., *Życiopisanie, Kociewski Magazyn Regionalny*, nr 4, 2008

Ziółkowski M., *Tworzy z miłości do Pomorza, Dziennik Tczewski*, 16.03.2001.

Anna Łajming (1904-2003)

Z naszym miastem związanych jest kilka osób, które dopiero po opuszczeniu Tczewa zasłynęły w kraju. Wśród nich jest Anna Łajming, jedna z najważniejszych pisarek regionu kaszubsko-pomorskiego.

Jej dzieciństwo związane jest z wsią Przymuszewo, w obecnym powiecie chojnickim. Tam przyszła na świat 24 lipca 1904 r. Jej rodzina pielęgnowała tradycje katolickie z jednoczesną dbałością o tolerancyjne podejście do innych wyznań. Gdy rodzica się II Rzeczpospolita Anna Łajming podjęła pierwsze zawodowe kroki. Pracowała m.in. w urzędzie starostwa chojnickiego i Sądzie Okręgowym w Toruniu.

W 1928 r. losy przyszłej literatki związały się z Kociewiem, rozpoczęła pracę u Stanisława Sikorskiego, właściciela majątku ziemskiego w Gorzędzieju. Pracowała tam jako sekretarka. Bardzo szybko poznała tczewskie środowisko i ludzi związanych ze swoim pracodawcą. Widowym tego znakiem było uczucie, jakie wybuchło pomiędzy Anną Żmudą (panieńskie nazwisko) a Mikołajem Łajmingiem. Jej małżonek miał bardzo burzliwą przeszłość, był oficerem carskim, gorliwym zwolennikiem rządów Romanowów.

Miłość zwyciężyła nie tylko różnice światopoglądowe, ale także religijne, gdyż Mikołaj był wyznania prawosławnego.

Ślub cywilny pary miał miejsce w Gniszewie, zaś uroczystość kościelna odbyła się w tczewskiej farze 17 sierpnia 1929 r. Oboje zamieszkali w Tczewie. Anna rozpoczęła pracę w dziale księgowym Księgarni i Drukarni „Gońca Pomorskiego”, jednej z ważniejszych gazet na Pomorzu Nadwiślańskim. Źródła zanotowały, że zarabiała wtedy 130 zł. Z pewnością wielokrotnie miała styczność z redaktorem periodyku – Edmundem Raduńskim, znanym działaczem społecznym. Pracowała tam dwa lata, odeszła ze swojego stanowiska z powodu narodzin dziecka. Wtedy to urodziła się Wiera, zaś w 1933 r. przyszedł na świat Włodzimierz, obecny profesor Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku.

Anna i Mikołaj Łajming mieszkali w Tczewie aż do 1945 r. Zdecydowali się opuścić miasto na wieść o wkraczających wojskach radzieckich. Z pewnością nowe władze przypominałyby sobie o działalności Mikołaja na rzecz Romanowów.

Pierwsze utwory Anny Łajming ujrzały światło dzienne w 1958 r. W 1964 r.

zmarł jej mąż. Już wtedy Anna mieszkała od kilku lat w Słupsku. To tam nastąpił „wysyp” jej literackich perełek. Jej dzieła opisują głównie życie osób mieszkających na Kaszubach w początkach XX w. Chociaż pisała w języku polskim, wiele razy jej bohaterowie wypowiadają się po kaszubsku.

W 1973 r. została członkiem Związku Literatów Polskich, zaś rok później uhonorowano ją Medalem Stolema.

Anna Łajming zmarła 13 lipca 2003 r. Pozostawiła po sobie wiele utworów, a w tym cykl wspomnień „Mój Dom”, w których wiele miejsca poświęciła międzywojennemu Tczewowi.

Piotr Paluchowski

Na podstawie:

J. Kulas, *Tczewskie ślady w biografii Anny Łajming*, [w:] *Postacie z Kociewia*, Tczew 2006.

Z „Garnkiem” do seniorów i... Brukseli

Słuchacze Tczewskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku mieli okazję obejrzeć spektakl „Garnek”, z którym tczewski zespół wystąpił w grudniu ubiegłego roku na I Ogólnopolskim Festiwalu Teatrów Uniwersytetów III Wieku w Krakowie. Tczewianie wywalczyli wówczas pierwszą nagrodę. Zespół otrzymał zaproszenie do Brukseli, aby tam w Parlamencie Europejskim zaprezentować zwycięską sztukę.

Spektakl „Garnek” wyreżyserował Piotr Weintz. Do występu przygotowywał aktorów-amatorów Uniwersytet Trzeciego Wieku i Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tczewie.

Tczewski spektakl połączył siły i talenty młodych ludzi i starszego pokolenia. Siódemka grających w nim aktorów-amatorów ma od 7 do 74 lat. Przedstawienie trwa nieco ponad 10 minut, a aktorzy posługują się tylko jednym rekwizytem – tytułowym garnkiem. Reszta to emocje, których na scenie jest cała burza – od nienawiści, gniewu do radosnego śmiechu i zgody. A wszystko to za sprawą tajemniczego garnka.

Jurorzy ocenili tczewski spektakl jako poruszający i skłaniający do refleksji. Symboliczna grę aktorską uznano za ważniejszą od samych dialogów

Założeniem autorów spektaklu było przeciwstawienie się stereotypowi osoby starszej. Tczewscy seniorzy, m.in. poprzez takie działania udowadniają, że są pełni energii, ciekawi świata, otwarci, aktywni. Celem imprezy była też integracja międzypokoleniowa. W krakowskim festiwalu wzięło udział 120 aktorów-amatorów, w tym 50 dzieci. W szranki stanęło siedem zespołów z całego kraju.

W marcu

Z kalendarza imprez

- 1 marca – I Kiermasz Organizacji Pozarządowych, miejsce: Centrum Kultury i Sztuki, organizator: Towarzystwo Miłośników Ziemi Tczewskiej;
- 4-29 marca – Wystawa fotografii z Włoch Pd. Piotra Millati, miejsce i organizator: Centrum Wystawienniczo-Regionalne Dolnej Wisły;
- 6 marca – Koncert z okazji Dnia Kobiet, miejsce i organizator: CKiS;
- 12-13 marca – Festiwal Sztuk Szkolnych, miejsce i organizator: CKiS;
- 15 marca – Rzeczpospolita Babska VI edycja p/n „Z kobietami o kobietach”, program humorystyczno-muzyczny, miejsce: Spółdzielczy Dom Kultury SM, organizator: Spółdzielczy Dom Kultury SM, Rada Osiedla Suchostrzygi I;
- 15 marca – Ogólnopolski Turniej Tańca Towarzyskiego o Puchar Prezydenta Miasta Tczewa, miejsce i organizator: CKiS;
- 25 marca – Kiermasz Wielkanocny – „Największe Jaja w Tczewie”, miejsce: CKiS, organizator: tczewskie koło PSOUU;
- Sesja naukowa: „Śladami nieznanych postaci Tczewa i okolic”, miejsce: CWRDW, organizator: Oddział Kociwski Zrzeszenia Kaszubsko Pomorskiego w Tczewie.

Warto wiedzieć

„Tczew w liczbach”

W 2007 roku (31 grudnia) Tczew liczył 60 271 mieszkańców. Mężczyzn było 28 828, kobiet 31 443. Przyrost naturalny osiągnął 4 promile, podczas gdy rok wcześniej tylko 2,8 promila, dwa lata wcześniej zaledwie 1,6 promila. Nie zmieniła się gęstość zaludnienia – w 2007 i 2006 r. wynosiła ona 2692 osoby na 1 km².

W 2007 r. 16 624 mieszkańców Tczewa były to osoby pracujące (o 1668 więcej niż na koniec 2006 r.!) w tym 7960 to kobiety. W sektorze publicznym zatrudnionych było 4637 osób (1911 mężczyzn i 2726 kobiet), w sektorze prywatnym 11 987 (6753 mężczyzn i 5234 kobiety).

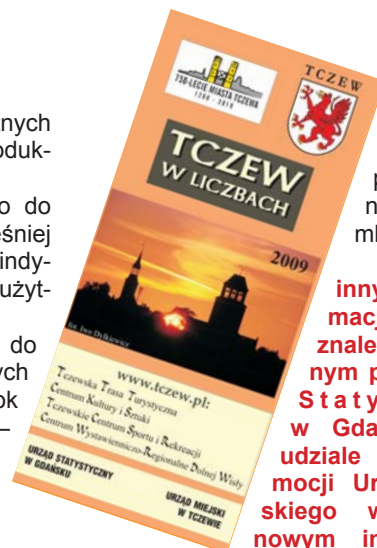
Na koniec grudnia 2007 r. zarejestrowanych było 3032 bezrobotnych mieszkańców Tczewa (rok wcześniej 3765 osób), w tym 1827 kobiet i 1205

mężczyzn. Odsetek bezrobotnych wśród mieszkańców w wieku produkcyjnym sięgał 9,3 proc.

W 2007 r. w Tczewie oddano do użytku 198 mieszkań (rok wcześniej – 254), z czego 96 w budynkach indywidualnych. Średnia powierzchnia użytkowa mieszkania to 76,4 m².

W roku szkolnym 2007/2008 do tczewskich szkół podstawowych uczęszczało 4014 uczniów (rok wcześniej 4119), do gimnazjów – 2554 (2684 w roku 2006/2007), do liceów ogólnokształcących 1562 (1613 rok wcześniej). Do 17 przedszkoli uczęszczało 1230 dzieci.

W 2007 r. dochody budżetu miasta sięgały 133,4 mln zł, czyli statystycznie na 1 mieszkańca przypadło 2252 zł (rok wcześniej 1962 zł), wydatki 120,3 mln zł (1994 zł na 1 mieszkańca). Na

inwestycje miejskie przeznaczono 19 387,2 mln zł.

Te i wiele innych informacji można znaleźć w wydawnym przez Urząd Statystyczny w Gdańsku przy udziale Biura Promocji Urzędu Miejskiego w Tczewie nowym informatorze „Tczew w liczbach”.

Informator został wydany w języku polskim, angielskim i niemieckim. Osoby zainteresowane zapraszamy do Biura Promocji UM.

Panorama Miasta – Biuletyn Informacyjny Samorządu Miasta Tczewa
Rada Programowa: przewodniczący – Kazimierz Ickiewicz
członkowie – Zenon Drewa, Mirosław Pobłocki, Włodzimierz Mroczkowski, Grażyna Antczak,
Tomasz Jezierski, Gertruda Pierzynowska, Zyta Myszką, Ludwik Kiedrowski.
Redaktor naczelny – Małgorzata Mykowska.
Urząd Miejski Tczew, Biuro Promocji Miasta ☎ 77-59-322
Wydawca: Miejska Biblioteka Publiczna im. Aleksandra Skulteta,
ul. J. Dąbrowskiego 6, ☎ 531-35-50; 531-36-37

KRYTA PŁYWALNIA

- mały i duży basen
- aerobic w wodzie

KOMPLEKS BASENÓW ODKRYTYCH

- boisko do gry w siatkówkę plażową
- tarasy do opalania
- punkt gastronomiczny

SIŁOWNIA

SAUNA

AEROBIC

- joga
- tbc, stretch
- gim +50

BOISKA

- wielofunkcyjne
- place zabaw dla dzieci
- kompleks sportowo - rekreacyjny "KANONKA"

KORTY

- ziemne
- sztuczna trawa - hala namiotowa

ORGANIZACJA IMPREZ

- sportowych
- spływów kajakowych

Tel. 513 068 895

TCZEWSKIE CENTRUM SPORTU I REKREACJI

ul. WOJSKA POLSKIEGO 28A

83-110 TCZEWE

tel./fax. 058/531-46-26

www.tcsir.tcz.pl

e-mail: basen.tczew@wp.pl

TCZEWSKIE CENTRUM SPORTU I REKREACJI

